

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE w GLIWICACH

ZA ROK 2022

**wraz z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej
(na podstawie art. 112 ust. 12 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)
oraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej
(na podstawie art. 182 ust. 5 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r.
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)**

SPIS TREŚCI:

Kancelaria	strona 3
Zespół ds. osób niepełnosprawnych i starszych	strona 3 – 16
Zespół ds. świadczeń, Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej oraz Zespół ds. instytucjonalnej pieczy zastępczej i usamodzielnień	strona 16 – 26
Sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	strona 26 – 28
Mieszkanie chronione w Bojszowie	strona 28
Pomoc dla ofiar wojny w Ukrainie	strona 29 – 31
Zespół poradnictwa specjalistycznego i interwencji kryzysowej	strona 31 – 35
Zespół finansowo-księgowy i kadr	strona 36 – 41
Zespół ds. projektów celowych	strona 41 – 43
Wykaz potrzeb Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach	strona 44

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach realizuje zadania powiatu określone w:

- 1) Ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.,
- 2) Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 4) Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Na podstawie Zarządzenia Starosty Gliwickiego Nr 70/2011 z dnia 25.10.2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zostało wskazane jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Gliwickim.

Rodzaj zadań oraz sposób ich realizacji przez PCPR określa Statut PCPR w Gliwicach (Uchwała Nr XVIII/98/2012 Rady Powiatu Gliwickiego) oraz Regulamin Organizacyjny PCPR w Gliwicach (Uchwała Nr 977/2018 Zarządu Powiatu Gliwickiego).

KANCELARIA

W okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zarejestrowano:

- **11 399** pism przychodzących, w tym **219** pisma dotyczące Projektu „Restart”;
- **9 920** pism wychodzących, w tym **276** pisma dotyczące Projektu „Restart”;
- **171** umów zawartych pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach, a osobami prywatnymi bądź firmami;
- **1 362** decyzji administracyjnych w zakresie:
 - świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej;
 - dodatków wychowawczych;
 - dofinansowań do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania;
 - świadczeń na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego;
 - świadczeń pieniężnych na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo;
 - świadczeń na pokrycie innych nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnych domów dziecka;
 - środków na utrzymanie domu jednorodzinnego dla rodzin zastępczych zawodowych lub rodzinnych domów dziecka;
 - odpłatności rodziców biologicznych;
 - usamodzielnianych wychowanków – pomoc na kontynuowanie nauki, pomoc na usamodzielnienie i na zagospodarowanie;
 - skierowań do środowiskowego domu samopomocy oraz odpłatności;
 - umieszczeń w domach pomocy społecznej oraz odpłatności za pobyt;
 - skierowań do domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
 - skierowań do mieszkania chronionego;
 - odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym;
 - odpłatności za pobyt w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

ZESPÓŁ DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH

A. Zadania zespołu dotyczące osób z niepełnosprawnościami wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- opracowywanie i realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie realizowanych zadań z zakresu ustawy o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- rozpatrywanie wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON oraz opracowywanie projektów uchwał Rady i Zarządu Powiatu Gliwickiego, zarządzeń Dyrektora Centrum dotyczących zadań dofinansowywanych ze środków PFRON,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnościami z zakresu prowadzonych spraw,
- prowadzenie zadań związanych z działalnością warsztatów terapii zajęciowej, w tym przygotowywanie umów dotyczących współfinansowania WTZ, przygotowywanie porozumień dotyczących odpłatności części nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON, sprawowanie kontroli nad działalnością WTZ, dokonywanie corocznej oceny działalności WTZ,

- współpraca z Powiatową Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych, w tym przedstawianie projektów uchwał do opiniowania, organizacja i obsługa spotkań,
- realizacja programów celowych zleconych przez PFRON, m.in. pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami, Programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Dostępne mieszkanie i Mieszkanie dla Absolwenta.
- realizacja programów dofinansowywanych z funduszu solidarnościowego, m.in. Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, Opieka Wytchnieniowa.

B. Zadania zespołu dotyczące osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, wynikające z ustawy o pomocy społecznej:

- prowadzenie spraw dotyczących osób starszych i niepełnosprawnych intelektualnie, w szczególności: wszczynanie i prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie umieszczania, kierowania lub ustalania odpłatności za pobyt osób w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego oraz wszczynania i prowadzenia postępowań administracyjnych w zakresie kierowania i ustalania odpłatności za pobyt osób w środowiskowych domach samopomocy funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego,
- sprawowanie nadzoru merytorycznego nad działalnością oraz przeprowadzanie kontroli Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie,
- współdziałanie z WES w ramach realizacji zadań z zakresu administracji rządowej dotyczących prowadzenia i rozwoju ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- opracowanie rocznych sprawozdań z realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gliwickiego na lata 2021–2026,
- przygotowywanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,
- współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w zakresie realizowanych zadań z zakresu ustawy o pomocy społecznej.

1. Zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 100 ze zm.).

Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych wynikają z art. 35a ust. 2 pkt 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 100 ze zm.) oraz rozporządzeń wykonawczych do tej ustawy, w tym Rozporządzenia MPiPS z dnia 25.06.2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 926).

W 2022 r. Powiat Gliwicki realizował zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych, które finansowane były ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2022 r. podjęto 4 uchwały Rady Powiatu Gliwickiego w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2022 r, ze względu na analizy złożonych przez mieszkańców powiatu gliwickiego wniosków oraz zwiększenie kosztów rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej z kwoty 24 096,00 zł do kwoty 25 896,00 zł.

1.1. Zadania w zakresie rehabilitacji społecznej:

Tabela nr 1: Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w 2022 r. na podstawie złożonych wniosków – realizator PCPR w Gliwicach

Lp.	Nazwa zadania	Ilość złożonych wniosków	Wnioski rozpatrzone negatywnie	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Kwota wydatkowana ze środków PFRON
1.	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów	250	75	175	434 960,20 zł
2.	Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny	12	2	10	21 842,00 zł
	Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne	556	52	504	337 331,10 zł
3.	Likwidacja barier architektonicznych	15	4	11	122 934,99 zł

4.	Likwidacja barier w komunikowaniu się	25	5	20	66 334,00 zł
5.	Likwidacja barier technicznych	37	8	29	115 244,41 zł
6.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2	0	2	26 785,06 zł
7.	Dofinansowanie usługi tłumacza języka migowego i tłumacza przewodnika	0	0	0	0,00 zł
Ogółem		896	146	751	1 125 431,76 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

Dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami w zajęciach terapeutycznych prowadzonych w warsztatach terapii zajęciowej jest jedną z form aktywizacji społecznej.

W Powiecie Gliwickim funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej, które prowadzone są przez organizację pożytku publicznego.

- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Ośrodku Matka Boża Uzdrawienie Chorych w Knurowie, ul. Szpitalna 29, prowadzone przez Caritas Archidiecezji Katowickiej – **dla 50 osób**, w tym 2 mieszkańców z Powiatu Rybnickiego oraz 1 mieszkańca z Powiatu Mikołowskiego.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pyskowicach, ul. Wojska Polskiego 3, prowadzone przez Stowarzyszenie Integracji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Tęcza” z siedzibą w Bycinie ul. Pyskowska 8a – **dla 36 osób**, w tym 3 mieszkańców z Powiatu Tarnogórskiego.

Tabela nr 2: Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w 2022 r.

Nazwa zadania	Ilość warsztatów	Ilość uczestników	Kwota wydatkowana ze środków PFRON
Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej	2	86	2 227 056,00 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

Finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej określa ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r.

Maksymalne dofinansowanie kosztów działalności warsztatu ze środków PFRON wynosi 90% całkowitych kosztów (art. 68c ust. 1 ww. ustawy), pozostałe 10% kosztów działalności współfinansowane jest ze środków samorządu powiatowego (art. 10b ww. ustawy).

Wysokość środków finansowych przekazywanych przez PFRON na działalność WTZ określa corocznie Zarząd PFRON. W roku 2022 kwota rocznego utrzymania uczestnika w WTZ wynosiła 25 896,00 zł.

Należy zaznaczyć, że Powiat Rybnicki, Powiat Mikołowski i Powiat Tarnogórski, których mieszkańcy uczestniczą w zajęciach Warsztatów Terapii Zajęciowej na terenie Powiatu Gliwickiego, na mocy zawartych porozumień, ponoszą koszty ich uczestnictwa ze środków własnych powiatu (10%). Ponadto Powiat Gliwicki ponosi 10% kosztów uczestnictwa 16 naszych mieszkańców w WTZ na terenie innych powiatów.

W zajęciach terapeutycznych prowadzonych w Warsztatach Terapii Zajęciowej w 2022 r. uczestniczyło łącznie 102 mieszkańców Powiatu Gliwickiego, w tym:

- 86 osób uczestniczyło w WTZ działających na terenie Powiatu Gliwickiego,
- 16 osób uczestniczyło w WTZ działających na terenie innych powiatów w tym 1 osoba w Powiecie Rybnickim, 1 osoba w Zabrze i 14 osób w Gliwicach.

1.2. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i zatrudniania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach to:

- a) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie,
- b) przyznanie jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- c) zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej,
- d) badania lekarskie, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Tabela nr 3: Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej w 2022 r. – Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach.

L.p.	Nazwa zadania	Kwota wydatkowana ze środków PFRON w 2022 r.	Liczba osób objętych aktywizacją
1.	Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	50 000,00 zł	1
Ogółem		50 000,00 zł	1

Źródło: Sprawozdanie PUP w Gliwicach za 2022 r.

1.3. Przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.

Informacje w zakresie praw i uprawnień udzielane są osobom z niepełnosprawnościami indywidualnie przez prawnika zatrudnionego przez PCPR w Gliwicach oraz pracowników Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych i Starszych w trakcie spotkań indywidualnych oraz telefonicznie.

W celu dotarcia do jak najszerszej rzeszy osób zainteresowanych wsparciem i pomocą współpracujemy z Ośrodkami Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Gliwickiego.

Osoby z niepełnosprawnościami mające dostęp do Internetu mogą wszelkie informacje dotyczące możliwości skorzystania z przysługujących uprawnień, w tym dofinansowania ze środków PFRON znaleźć na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach: www.pcpr-gliwice.pl oraz w BIP: <http://bip.pcprgliwice.powiatgliwicki.finn.pl/>

Strona internetowa Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zapewnia dostępność osobom z niepełnosprawnościami zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

1.4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach na wielu obszarach wsparcia i pomocy osobom z niepełnosprawnościami ściśle współpracuje z 7 organizacjami pozarządowymi, działającymi na terenie Powiatu Gliwickiego, są to:

- PTTK Gliwice, Koło TRION z Knuruwa,
- Stowarzyszenie Integracji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Tęcza” prowadzące Warsztaty Terapii Zajęciowej w Pyskowicach z siedzibą w Bycinie,
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Knurowie,
- Stowarzyszenie Środowisk Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół JA-TY-MY w Pyskowicach,
- Polski Związek Niewidomych, Koło w Gliwicach,
- Caritas Archidiecezji Katowickiej,
- Caritas Diecezji Gliwickiej.

W listopadzie 2022 r. we współpracy z PTTK Gliwice – Koło TRION z Knuruwa zorganizowano spotkanie informacyjne w środowisku, tj. w Knurowie o zasadach otrzymywania różnego rodzaju dofinansowań ze środków PFRON. W spotkaniu tym uczestniczyli również przedstawiciele innych organizacji pozarządowych. Pracownicy Zespołu ds. Osób Niepełnosprawnych i Starszych udzielali odpowiedzi na nurtujące pytania, tłumaczyli zasady wypełniania wniosków oraz zachęcali do ubiegania się o różnego rodzaju wsparcie.

Współpraca PCPR z organizacjami pozarządowymi dotyczy ograniczania skutków niepełnosprawności członków tych organizacji, w tym także działalności zmierzającej do zapewnienia równego dostępu do zatrudnienia osobom z niepełnosprawnościami, zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez brak możliwości dostępu do otwartego rynku pracy.

1.5. Współpraca z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.

Powiatowa Rada jest organem opiniodawczo–doradczym w sprawach dotyczących niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu. Zarządzeniem Nr 66/2019 Starosty Gliwickiego z dnia 10 października 2019 roku została powołana Rada na lata 2019 – 2023. Członkowie Rady są przedstawicielami poniższych podmiotów:

- Urząd Miejski w Pyskowicach,
- Urząd Miejski w Sośnicowicach,
- Polski Związek Niewidomych, Okręg Śląski Koło Gliwice,
- Stowarzyszenie Moja Gmina Nasz Powiat w Gieratłowicach,
- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Knurowie.

Zakres działań Powiatowej Rady obejmuje:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
 - integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością
 - realizacji praw osób z niepełnosprawnością,
- opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnością.

Spotkania Powiatowej Społecznej Rady w 2022 r. odbywały się online na podstawie decyzji członków Rady ze względu na trwający stan epidemiologiczny. W ciągu 2022 r. odbyły się 4 spotkania online. Dotyczyły one wydania opinii w sprawie projektów uchwał o podziale środków finansowych na realizację zadań powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

1.6. Programy realizowane w 2022 r. na rzecz osób z niepełnosprawnościami dofinansowane ze środków PFRON – wynikające z art. 47 ustawy.

1) Pilotażowy program „Aktywny samorząd”.

Pilotażowy program „Aktywny samorząd” realizowany jest nieprzerwanie od 2012 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Śląski a Powiatem Gliwickim. Zadania oraz kwoty na ich realizację ze środków PFRON określone są corocznie w aneksach do umowy.

Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Dofinansowanie następuje na pisemny wniosek osoby z niepełnosprawnością, zawierający uzasadnienie wskazujące na związek pomiędzy udzieleniem dofinansowania z możliwością realizacji celów programu. Corocznie Zarząd PFRON przyjmuje kierunki działań oraz warunki brzegowe obowiązujące Realizatorów programu „AS”.

W 2022 r. w głównej mierze osoby z niepełnosprawnościami korzystały w ramach programu „Aktywny Samorząd” z dofinansowań do zakupu sprzętu elektronicznego i jego elementów w szczególności laptopów i telefonów oraz z dofinansowań do zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

Tabela nr 4: Zadania realizowane w ramach „AS” oraz kwoty wydatkowane w roku 2022 r.

Lp.	Obszar programu	Ilość złożonych wniosków	Wnioski rozpatrzone negatywnie	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Kwota wydatkowana ze środków PFRON
Moduł I:					
1.	A Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,	0	0	0	0,00 zł
2.	A Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu ruchu,	1	0	1	1 875,00 zł
3.	A Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,	2	0	2	4 700,00 zł
4.	A Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu,	0	0	0	0,00 zł

5.	B Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,	9	0	9	49 727,10 zł
6.	B Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	0	0	0	0,00 zł
7.	B Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu wzroku,	1	0	1	7 500,00 zł
8.	B Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,	2	0	2	7 059,10 zł
9.	B Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr.,	0	0	0	0,00 zł
10.	C Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr. i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,	7	1	6	62 900,00 zł
11.	C Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr.,	0	0	0	0,00 zł
12.	C Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnospr.	4	0	4	338 773,87 zł
13.	C Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	0	0	0	0,00 zł
14.	C Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym	2	0	2	12 486,75 zł

	przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,				
15.	Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnospr., którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka	2	0	2	1 454,34 zł
	OGÓŁEM	30	1	29	486 476,16 zł
16.	Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	25	3	22	74 130,00 zł
kwota wydatkowana w 2022 r.					560 606,16 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

Tabela nr 5: Dofinansowanie w ramach Modułu I programu „AS” w podziale na gminy Powiatu Gliwickiego w 2022 r.

Lp.	Obszar programu	Gmina	Ilość dofinansowanych wniosków w 2022 r.	Przyznana kwota dofinansowania ze środków PFRON
1.	A Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu ruchu,	Sośnicowice	1	1 875,00 zł
2.	A Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,	Pilchowice	2	4 700,00 zł
3.	B Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,	Knurów	4	27 000,00 zł
		Pilchowice	2	9 969,10 zł
		Sośnicowice	2	7 000,00 zł
		Pyskowice	1	5 758,00 zł
4.	B Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu wzroku,	Knurów	1	7 500,00 zł
5.	B Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnospr., z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,	Gierałtowice	1	4 000,00 zł
		Pilchowice	1	3 059,10 zł
6.	C Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnospr. i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,	Knurów	2	35 000,00 zł
		Sośnicowice	2	27 900,00 zł
		Toszek	1	0,00 zł*
		Pyskowice	1	0,00 zł*

7.	C Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,	Pilchowice	3	338 704,00 zł
		Wielowieś	1	0,00 zł
		Sośnicowice	0	69,87 zł**
8.	C Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnospr. (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,	Toszek	1	4 986,75 zł
		Sośnicowice	1	7 500,00 zł
9.	Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka	Knurów	2	1 454,34 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

*Wypłata środków finansowych nastąpi w terminie do 31 marca 2023 r.

**Wniosek złożony w 2021 r. – wypłacono tylko dojazd do eksperta w 2022 r.

Tabela nr 6: Dofinansowanie w ramach Modułu II programu „AS” w podziale na gminy Powiatu Gliwickiego w 2022 r.

Nazwa zadania	Gmina	Ilość dofinansowanych wniosków w roku 2022	Przyznana kwota dofinansowania ze środków PFRON
Pilotażowy program „Aktywny samorząd” Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	Pyskowice	5	12 192,00 zł
	Pilchowice	3	8 657,00 zł
	Rudziniec	2	5 859,00 zł
	Knurów	9	33 422,00 zł
	Gierałtówice	2	6 700,00 zł
	Sośnicowice	1	7 300,00 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

1.7. Dodatkowe działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami w 2022 roku.

1) Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022.

W 2022 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach przystąpiło do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022. Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 4 stycznia 2022 r. podjął Uchwałę nr 1041/2022 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022 realizowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego oraz upoważnienia do podejmowania czynności w tym zakresie.

Ogólna kwota środków Funduszu Solidarnościowego przekazanych przez wojewodę na realizację ww. Programu wyniosła: 913 869,00 zł.

Z Programu skorzystało 30 mieszkańców Powiatu Gliwickiego, których wspierało 25 asystentów. Łączna kwota wydatkowana w 2022 r. wyniosła 489 318,69 zł, w związku z czym zwrot niewykorzystanych środków finansowych wyniósł: 437 671,58 zł.

Różnica pomiędzy kwotą środków otrzymanych a kwotą faktycznie wykorzystaną, wynikała z zaistnienia szeregu nieprzewidzianych okoliczności faktycznych, wskazanych niżej:

– skrócenie okresu realizacji Programu w 2022 roku przy nie zmienionej puli środków przeznaczonych na ten cel – we wniosku przyjęto okres realizacji Programu w okresie od stycznia do grudnia 2022 r. Ostatecznie realizacja Programu objęta miesiące od końca marca do grudnia 2022 r. (z przyczyn niezawinionych przez naszą jednostkę),

- we wstępnej analizie potrzeb beneficjenci Programu deklarowali większą ilość godzin usług, niż ostatecznie wskazali w Kartach zgłoszenia do Programu o świadczenie usług asystenckich,
- beneficjenci wykazali mniejsze zainteresowanie świadczeniem usług polegających na uczestnictwie w wydarzeniach biletowanych (kulturalnych, rozrywkowych, sportowych, itd.) co skutkowało minimalnym wykorzystaniem puli środków przeznaczonych na te wydatki. Wpływ na to miała sytuacja zagrożenia epidemicznego i obawy z tym związane,
- dużo mniejsze od oczekiwanego było wykorzystanie puli środków przeznaczonych na sfinansowanie kosztów biletów komunikacji publicznej/prywatnej oraz kosztów dojazdu własnym/innym środkiem transportu,
- w trakcie realizacji Programu zmarło dwóch beneficjentów (w sierpniu 2022 r.), a trzech wycofało się z przyczyn osobistych (jeden w czerwcu a dwóch w sierpniu). Na ich miejsce nie udało się pozyskać innych osób wymagających usług asystenckich.

Program dedykowany był dla dzieci do 16 r. ż., pełnoletnich osób z niepełnosprawnościami, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych. Uczestnik programu za usługi asystenta nie ponosił żadnej odpłatności.

Powyższe usługi w szczególności polegały na: wyjściu, powrocie i dojazdach w wybrane przez uczestnika Programu miejsce, dojazdach na rehabilitację i zajęcia terapeutyczne, zakupach z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji, załatwieniu spraw urzędowych, nawiązaniu kontaktu z różnego rodzaju organizacjami, korzystaniu z dóbr kultury (tj. muzeum, teatr, kino, wystawy, itp.).

Obserwujemy, że mieszkańcy Powiatu Gliwickiego wyrażają duże zadowolenie z udziału w Programie i z roku na rok zwiększa się liczba osób chętnych do otrzymania wsparcia w postaci Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej.

Dostępność usług przyczynia się do umożliwienia prowadzenia bardziej aktywnego, samodzielnego i niezależnego życia przez osoby z niepełnosprawnością, przez co realizowany jest główny jego cel, tj. dążenie do poprawy funkcjonowania osoby w środowisku.

2) „Program wyrównywania różnic między regionami III”.

W 2022 r. Powiat Gliwicki za pośrednictwem PCPR w Gliwicach realizował w części podpisaną w 2021 r. umowę z PFRON na realizację „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w obszarach D i F. Obszar D – dotyczy likwidacji barier transportowych, Obszar F – dotyczy tworzenia warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałania degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej.

W ramach Programu w 2021 r. z Obszaru F zakupiono i zamontowano rolety zewnętrzne oraz system alarmowy w Warsztatach Terapii Zajęciowej” Tęcza” w Pyskowicach. Z Obszaru D wnioskowano o zakup 3 mikrobusów 9-osobowych przystosowanych do przewozu osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Dwa mikrobusy zostały zakupione i rozliczone w 2021 r. Pierwszy dla Domu Pomocy Społecznej w Knurowie, a drugi dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie, natomiast zakup mikrobusa dla „Dziennego Domu Senior+” w Pyskowicach został zrealizowany pod koniec 2022 r.

Łączna kwota obszaru F: 20 846,04 zł, w tym środki PFRON: 16 676,82 zł.

Łączna kwota obszaru D: 467 845,00 zł, w tym środki PFRON : 249 876,00 zł

3) Program „SAMODZIELNOŚĆ-AKTYWNOŚĆ-MOBILNOŚĆ!” – Mieszkanie dla absolwenta.

Program „SAMODZIELNOŚĆ-AKTYWNOŚĆ-MOBILNOŚĆ!” – Mieszkanie dla absolwenta realizowany był w 2022 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Śląski a Powiatem Gliwickim. Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 26 lipca 2022 r. podjął Uchwałę nr 1222/2022 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji niniejszego Programu.

Celem programu było wsparcie w rozpoczynaniu niezależnego życia absolwentów z niepełnosprawnością kończących naukę w szkołach, poprzez dofinansowanie wynajmu mieszkań.

Wysokość dofinansowania zależała od lokalizacji mieszkania, oraz od niepełnosprawności absolwenta. Na wyższe dofinansowanie mogły liczyć osoby poruszające się na wózkach, czyli wymagające mieszkania bez barier architektonicznych.

Przedmiotem dofinansowania objęto koszty wynajęcia mieszkania, ponoszone w okresie 36 miesięcy.

W 2022 r. pomimo akcji informacyjnej przeprowadzonej w mediach oraz za pośrednictwem organizacji pozarządowych i ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu gliwickiego, do PCPR w Gliwicach nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie najmu mieszkania.

4) Program „SAMODZIELNOŚĆ-AKTYWNOŚĆ-MOBILNOŚĆ!” – „Dostępne mieszkanie”.

Program „SAMODZIELNOŚĆ-AKTYWNOŚĆ-MOBILNOŚĆ!” – „Dostępne mieszkanie” realizowany był w 2022 roku na podstawie umowy zawartej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział Śląski a Powiatem Gliwickim. Zarząd Powiatu Gliwickiego w dniu 26 lipca 2022 r. podjął Uchwałę nr 1221/2022 w sprawie upoważnienia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach do realizacji niniejszego Programu.

Celem programu był wzrost niezależności beneficjentów oraz ułatwienie im aktywności zawodowej i społecznej poprzez zapewnienie mieszkania wolnego od barier architektonicznych, jako podstawy samodzielnego realizowania planów zawodowych i społecznych.

Dofinansowanie dotyczyło dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych, znajdującego się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku, aż do poziomu zero przed budynkiem.

Wysokość dofinansowania stanowiła różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego, nie mogła być jednak większa niż równowartość iloczynu 15m² i wartości średniego wskaźnika przeliczeniowego kosztu odtworzenia 1m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych, ogłaszanej przez Bank Gospodarstwa Krajowego w programie „Mieszkanie na Start” na dany kwartał, w którym nabywane jest mieszkanie, obowiązującej dla lokalizacji mieszkania nabywanego.

W 2022 r. pomimo akcji informacyjnej przeprowadzonej w mediach oraz za pośrednictwem organizacji pozarządowych i ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu gliwickiego, do PCPR w Gliwicach nie wpłynął żaden wniosek z tego tytułu.

2. Zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.)

2.1. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w oparciu o art. 19 pkt 17 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zobowiązane jest do sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej Wojewodzie Śląskiemu.

Sprawozdawczość przekazywana jest w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego CAS (Centralna Aplikacja Statystyczna).

Tabela nr 7: Sporządzane sprawozdania w 2022 r.

Miesięcznie	Kwartalnie	Półrocznie	Rocznie
<ul style="list-style-type: none"> – Rejestr wolnych miejsc w placówkach opieki-wychow., – Zapotrzebowanie na środki z programu „500+” i „300+”, – Sprawozdanie z realizacji programu „500+” i „300+”, – Informacja o domach pomocy społecznej, – Informacja o ilości osób korzystających z usług ośrodka wsparcia, – Zapotrzebowanie na środki finansowe programu korekcyjno-edukacyjnego, – Zapotrzebowanie na środki finansowe programu psychologiczno-terapeutycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> – Zbiory centralne programu SI Pomost, – Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON, – Zapotrzebowanie na dotacje z rezerwy celowej budżetu państwa z przeznaczeniem na finansowanie zadań z pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> – MRiPS-03-P, – Składki zdrowotne, – Składki emerytalno-rentowe, – Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, – Sprawozdanie dotyczące programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> – MRiPS-05, – MRiPS-06, – Ocena zasobów pomocy społecznej – art. 16a ustawy o pomocy społecznej, – Przemoc w rodzinie, – MRiPS-03-R, – Składki zdrowotne, – Składki emerytalno-rentowe,

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

Sporządza się także sprawozdania jednorazowe w bardzo krótkich terminach ustalanych przez Śląski Urząd Wojewódzki. W 2022 r. cyklicznie co tydzień sporządzane było sprawozdanie dotyczące wolnych miejsc w pieczy zastępczej dla dzieci będących obywatelami Ukrainy oraz comiesięczne sprawozdania dotyczące finansowania zadań z zakresu pieczy zastępczej dla obywateli Ukrainy przebywających na terenie RP.

Pozostała sprawozdawczość Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach dotyczy sprawozdań wykonywanych dla Głównego Urzędu Statystycznego, jak również przekazywania poprzez system teleinformatyczny SI KRD informacji dotyczących Karty Dużej Rodziny. Należy zaznaczyć, że Powiat Gliwicki takiej Karty nie prowadzi.

Współpraca z Wydziałem Edukacji, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Gliwicach w zakresie sprawozdawczości dotyczyła między innymi:

- miesięcznego przekazywania zweryfikowanych informacji o liczbie osób korzystających z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie, wg stanu na pierwszy dzień każdego miesiąca,
- miesięcznego weryfikowania pod względem merytorycznym tabeli: „Informacja o domach pomocy społecznej” wg stanu na ostatni dzień każdego miesiąca,
- danych do sprawozdania rzeczowo-finansowego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

2.2. Sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie zasobów pomocy społecznej.

Na podstawie art.16 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach przygotowuje ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zasoby obejmują w szczególności infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej. Ocena obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz rozkład ilościowy.

Zgodnie z art.16a ust.4 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w 2022 r. ww. ocena została omówiona na posiedzeniu Komisji Zdrowia i Wsparcia Rodziny i przedstawiona na kwietniowej sesji Rady Powiatu Gliwickiego.

2.3. Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie.

Zgodnie z art. 20 ust.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W Powiecie Gliwickim w 2022 r. funkcjonował jeden ośrodek wsparcia tego typu prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek M.B. Uzdrawienie Chorych w Knurowie. Ośrodek realizował powyższe zadanie na zlecenie Powiatu Gliwickiego, zgodnie z umową zawartą w dniu 29 grudnia 2020 r. o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą: „Prowadzenie ośrodka wsparcia – Środowiskowego Domu Samopomocy dla 50 osób z zaburzeniami psychicznymi, na terenie Powiatu Gliwickiego”.

Koszt utrzymania Środowiskowego Domu Samopomocy w całości finansowany jest ze środków budżetu państwa.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie ma charakter ponadlokalny i oferuje specjalistyczne usługi opiekuńcze w formie dziennej dla 50 osób.

Oferta usług kierowana jest przede wszystkim do osób, które mają trudności w samodzielnym przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, w tym w odnalezieniu się w środowisku rodzinnym i społecznym. Dom zapewnia także rehabilitację dostosowaną do indywidualnych potrzeb każdego uczestnika. Osobami uprawnionymi do korzystania z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie są:

- osoby z diagnozą zaburzeń psychicznych,
- osoby niepełnosprawne intelektualnie.

W przypadku wolnych miejsc do Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie mogą być kierowane także osoby spoza Powiatu Gliwickiego. Warunkiem wydania skierowania dla tych osób jest porozumienie zawarte z lokalnymi jednostkami samorządu terytorialnego, dotyczące przyjęcia do realizacji zadań w formie zapewnienia specjalistycznych usług w Środowiskowym Domu Samopomocy w Knurowie. Takie porozumienia zawarto z następującymi podmiotami:

- 1) Miasto Gliwice – Porozumienie Nr rpu.00315.2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie powierzenia Powiatowi Gliwickiemu do realizacji zadania publicznego polegającego na objęciu mieszkańców Miasta Gliwice usługami świadczonymi przez Ośrodek M. B. Uzdrawienie Chorych Caritas Archidiecezji Katowickiej – Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie. Skorzystało **12** mieszkańców Gliwic.

- 2) Powiat Rybnicki – Porozumienie Nr rpu.00311.2020 z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie powierzenia Powiatowi Gliwickiemu do realizacji zadania publicznego polegającego na objęciu mieszkanek Powiatu Rybnickiego usługami świadczonymi przez Ośrodek Matka Boża Uzdrawienie Chorych Caritas Archidiecezji Katowickiej – Środowiskowy Dom Samopomocy w Knurowie. Skorzystała **1** osoba.
- 3) Gminą Ornontowice – Porozumienie Nr rpu.00133.2021 z dnia 17 listopada 2021 r. w sprawie kierowania mieszkańców Gminy Ornontowice do Środowiskowego Domu Samopomocy w Knurowie. W 2022 r. żaden mieszkaniec Gminy Ornontowice nie korzystał z usług ww. Domu.

2.4. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mających trudności w integracji ze środowiskiem;

W 2022 r. do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach nie wpłynął żaden wniosek dotyczący tego typu pomocy.

2.5. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;

Zgodnie z art. 54 ust. 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej: „Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej”.

Domy Pomocy Społecznej zapewniają swoim mieszkańcom usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. Organizacja domów pomocy społecznej, zakres i poziom usług przez nie świadczonych uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

Na terenie Powiatu Gliwickiego w 2022 r. funkcjonowało 5 ponadlokalnych domów pomocy społecznej:

- 2 prowadzone przez Powiat Gliwicki,
- 3 prowadzone przez podmioty niepubliczne na zlecenie Powiatu Gliwickiego, na podstawie umów o realizację zadania publicznego z zakresu pomocy społecznej.

Łączna liczba miejsc statutowych we wszystkich pięciu domach pomocy społecznej na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła **405** miejsc.

Wykaz Domów Pomocy Społecznej prowadzonych przez Powiat Gliwicki w 2022 r.

- 1) Dom Pomocy Społecznej „Ostoja” przy ul. Kozielskiej 1 w Sośnicowicach – przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (dziewcząt i kobiet). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2022 r. – **5 105,15 zł.**
- 2) Dom Pomocy Społecznej „Zameczek” przy ul. Knurowskiej 13 w Kuźni Nieborowskiej – przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (mężczyzn). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2022 r. – **5 231,93 zł.**

Wykaz Domów Pomocy Społecznej prowadzonych na zlecenie Powiatu Gliwickiego w 2022 r.

- 3) Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zakon O.O. Kamilianów przy ul. Damrota 7 w Pilchowicach – przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie (chłopcy). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2022 r. – **4 923,83 zł.**
- 4) Dom Pomocy Społecznej „Caritas” Diecezji Gliwickiej przy ul. Wiejskiej 42a w Wiśniczach, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2022 r. – **4 980,00 zł.**
- 5) Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Caritas Archidiecezji Katowickiej przy ul. Szpitalnej 29 w Knurowie – przeznaczony dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie (kobiet i mężczyzn). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca wynosił w 2022 r. – **4 681,19 zł.**

Tabela nr 8: Liczba miejsc statutowych, liczba mieszkańców oraz liczba osób oczekujących na umieszczenie w poszczególnych Domach Pomocy Społecznej – stan na dzień 31.12.2022 r.

L.p.	DPS	Liczba miejsc statutowych	Liczba mieszkańców		Liczba oczekujących na umieszczenie
			liczba kobiet	liczba mężczyzn	
1.	DPS „Ostoja” w Sośnicowicach	124	123	0	7
2.	DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej	51	0	51	1
3.	DPS Wiśnicze	80	47	21	0
4.	DPS w Pilchowicach	60	0	60	0
5.	DPS w Knurowie	90	46	44	4

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

W 2022 roku nastąpił wzrost liczby osób zainteresowanych umieszczeniem w Domach Pomocy Społecznej, co widoczne jest w szczególności w przypadku kobiet z niepełnosprawnością intelektualną – liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS „Ostoja” w Sośnicowicach wzrosła do 7. W Powiecie Gliwickim wolne miejsca dostępne były jedynie w DPS w Wiśnicach. Na dzień 31.12.2022 r. brak było osób oczekujących na umieszczenie jedynie w dwóch domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego.

Tryb i zasady kierowania do Domów Pomocy Społecznej reguluje art. 54 i 59 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Poniższa tabela obrazuje ruch mieszkańców w poszczególnych DPS-ach na terenie Powiatu Gliwickiego w 2022 roku.

Tabela nr 9: Liczba przyjętych w ciągu 2022 r. mieszkańców w poszczególnych DPS-ach.

L.p.	DPS	Liczba mieszkańców przyjętych w ciągu 2022 r.	
		wg starych zasad	wg nowych zasad
1.	DPS „Ostoja” w Sośnicowicach	1	6
2.	DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej	0	5
3.	DPS Wiśnicze	0	21
4.	DPS w Pilchowicach	0	0
5.	DPS w Knurowie	0	5

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

Tabela nr 10: Liczba mieszkańców, którzy w ciągu 2022 r. opuścili poszczególne DPS-y.

L.p.	DPS	Liczba mieszkańców opuszczających DPS w ciągu 2022 r.			
		przeniesienie do innego DPS	powrót do rodziny	usamodzielnienie/ rezygnacja	zgon
1.	DPS „Ostoja” w Sośnicowicach	0	1	0	5
2.	DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej	0	0	0	5
3.	DPS Wiśnicze	1	1	3	24
4.	DPS w Pilchowicach	0	0	0	0
5.	DPS w Knurowie	4	0	0	1

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, według zasad określonych w art. 60-64 ww. Ustawy.

Ustalenie odpłatności dla osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r. reguluje art. 87 ust 8 Ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W oparciu o ten przepis Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach wydaje decyzje o odpłatności, która ustalana jest w wysokości nie większej niż 70% dochodu mieszkańca oraz części finansowanej z budżetu Państwa do wysokości średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji. W 2022 r. dotacja ta wynosiła 3.169,23 zł na mieszkańca.

Pobyt mieszkańców skierowanych do domu pomocy społecznej po dniu 1 stycznia 2004 r. opłacany jest do wysokości średniego kosztu utrzymania. Średni koszt utrzymania ustalany jest corocznie przez organ prowadzący dom lub zlecający prowadzenie domu, w oparciu o koszty działalności domu. Opłatę ponosi mieszkaniec, rodzina i gmina.

Tabela nr 11. Liczba wydanych decyzji administracyjnych dotyczących umieszczenia, kierowania oraz naliczania opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Gliwickiego w 2022 r.:

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji administracyjnych w roku 2022
Umieszczających w DPS	45
Dotyczących odpłatności za pobyt w DPS (zmiany, uchylene, ustalenia odpłatności)	314
Inne (wygaszające/uchylające/zmieniające termin obowiązywania/zawieszające/umarzające postępowanie)	24

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

Kwestie finansowe Domów Pomocy Społecznej leżą w kompetencji Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Gliwicach, natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością 5 domów pomocy społecznej na terenie Powiatu Gliwickiego.

W ramach przygotowań do zmian systemowych, ujętych w strategii rozwoju usług społecznych, zakładających rozwój w obrębie społeczności lokalnych zindywidualizowanych usług, które mają ograniczyć konieczność opieki instytucjonalnej (proces deinstytucjonalizacji), w maju 2022 r. sporządzono dokument „Analiza sytuacji domów pomocy społecznej – jednostek Powiatu Gliwickiego”, odnoszący się do sytuacji dwóch domów pomocy społecznej, będących jednostkami Powiatu Gliwickiego, tj. Domu Pomocy Społecznej „Ostoja” w Sośnicowicach oraz Domu Pomocy Społecznej „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej. W opracowanym materiale zebrane zostały informacje dotyczące, m.in. dotyczące struktury wieku mieszkańców, długości ich pobytu w DPS, stopnia niepełnosprawności i ogólnego stanu zdrowia, samodzielności, sytuacji prawnej oraz możliwości powrotu do środowiska.

W nawiązaniu do planowanych zmian w zakresie usług społecznych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zorganizowało również cztery spotkania warsztatowe, prowadzone przez doradcę w ramach projektu Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej Województwa Śląskiego: „Współpraca się opłaca – koordynacja sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim”. Uczestnikami spotkań byli zarówno dyrektorzy, jak i pracownicy domów pomocy społecznej, funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego, pracownicy Starostwa Powiatowego w Gliwicach oraz pracownicy PCPR w Gliwicach.

Podczas warsztatów podjęto m.in. temat aktywizacji społeczności lokalnej (przygotowanie planu organizowania społeczności lokalnej), usamodzielnienia mieszkańców domów pomocy społecznej oraz źródeł i metod pozyskiwania środków pozabudżetowych na planowane działania. Omówiono problemy i ograniczenia, jakich doświadczają pracownicy domów pomocy społecznej, wskazano sposoby radzenia sobie z trudnymi i niepożądanymi zachowaniami mieszkańców, m.in. poprzez wsparcie udzielane pracownikom przez kadrę zarządzającą. Jeden z podjętych tematów dotyczył również motywowania pracowników domów pomocy społecznej do większej elastyczności w odniesieniu do proponowanych zmian, jak i podejścia do wykonywanych obowiązków.

Spotkania te odbywały się w okresie od czerwca do października 2022 r.

Pracownicy PCPR uczestniczą również w różnego rodzaju szkoleniach, konferencjach i spotkaniach związanych z przygotowaniem do procesu deinstytucjonalizacji, korzystając z doświadczenia i wiedzy specjalistów.

ZESPÓŁ DS. ŚWIADCZEŃ, ZESPÓŁ DS. RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ oraz ZESPÓŁ DS. INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ I USAMODZIELNIEŃ

I. Zadania Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej i Zespołu ds. Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Usamodzielnień:

1. Zadania Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej obejmują następujące obszary działań:

a) Pozyskiwanie kandydatów na opiekunów zastępczych, a w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej poprzez szczegółowe rozpoznanie sytuacji i warunków osób kandydujących do pełnienia pieczy zastępczej, a następnie po pozytywnej wstępnej weryfikacji, skierowanie kandydatów do odbycia szkolenia,
- organizowanie szkoleń dla ww. kandydatów.

b) Współpraca z rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz na rzecz poprawy sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej poprzez:

- bieżącą współpracę z ww. środowiskami pieczy zastępczej (utrzymywanie kontaktu telefonicznego, osobistego, w tym wizyty w miejscu zamieszkania rodziny),
- zapewnianie opiekunom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
- dokonywanie oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy,
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

2. Zadania Zespołu ds. Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Usamodzielnień obejmują następujące obszary działań:

- a)** poszukiwanie i pozyskiwanie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- b)** podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny, w tym monitorowanie sytuacji rodziny pochodzenia,
- c)** organizacja i udział w posiedzeniach dotyczących zasadności pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- d)** bieżąca współpraca z usamodzielnianymi wychowankami pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej,
- e)** przeprowadzanie wywiadów środowiskowych u usamodzielniających się wychowanków,
- f)** monitorowanie sytuacji życiowej usamodzielnianych wychowanków, w tym edukacyjnej oraz wspieranie ich w realizacji życiowych planów,
- g)** bieżąca współpraca z środowiskami pieczy zastępczej i usamodzielnianych wychowanków (utrzymywanie kontaktu telefonicznego, osobistego, w tym wizyty w miejscu zamieszkania rodziny i wychowanków),
- h)** określanie zasadności przyznania pomocy na zagospodarowanie i usamodzielnienie oraz weryfikacja prawidłowego wydatkowania ww. pomocy,
- i)** udział w interwencjach związanych z zabezpieczeniem dzieci i realizacją postanowień Sądu,
- j)** udział w rozprawach sądowych w zakresie spraw rodzinnych,
- k)** zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- l)** współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
- m)** monitorowanie i wspieranie wychowanków przebywających w mieszkaniu chronionym w Bojszowie.

II. Zadania Zespołu ds. Świadczeń obejmują następujące obszary działań:

- a) dokonywanie aktualizacji, oceny etapowej Indywidualnych Programów Usamodzielnienia (IPU), monitorowanie kontynuowania przez wychowanków edukacji poprzez występowanie z wnioskami o udostępnienie danych osobowych do szkół i uczelni, w których uczą się usamodzielniani wychowankowie,
- b) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie kierowania oraz ustalania bądź odstąpienia od ustalenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym funkcjonującym na terenie Powiatu Gliwickiego,
- c) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie przyznawania świadczeń rodzinom zastępczym, rodzinnym domom dziecka oraz usamodzielnianym wychowankom,
- d) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie obowiązku ponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, w zakładzie opiekuńczo – leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno–opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej,
- e) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie przyznawania dodatku wychowawczego oraz dodatku do zryczałtowanej kwoty wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej oraz wychowankom placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- f) przygotowywanie list wypłat świadczeń i dodatków dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz wychowanków placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- g) kompletowanie i prowadzenie dokumentacji niezbędnej do zawarcia porozumień między powiatami w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego utrzymanie i wychowanie,
- h) wydawanie począwszy od lutego 2022 r. zaświadczeń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego począwszy niezbędnych do otrzymania świadczenia wychowawczego z ZUS,
- i) prowadzenie postępowań administracyjnych i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie umieszczenia oraz odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Gliwickiego,
- j) realizacja zadań dotyczących udzielania pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy oraz mających trudności w integracji ze środowiskiem.

III. Realizacja zadań własnych powiatu z zakresu pieczy zastępczej:

1. Ewaluacja realizacji „3-letniego powiatowego Programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie gliwickim na lata 2021-2023”, zawierającego między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Od 2021 r. obowiązuje opracowany przez PCPR w Gliwicach „3-letni powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w powiecie gliwickim na lata 2021-2023”, który został przyjęty do realizacji na mocy Uchwały Nr XXVII/217/2021 Rady Powiatu Gliwickiego z dnia 29.04.2021 r.

W 2022 r. w związku z wystąpieniem epidemii koronawirusa realizacja programu z racji występujących obostrzeń nadal była utrudniona. Pomimo tego kontynuowano kampanię promującą ideę rodzicielstwa zastępczego, chociaż nie była prowadzona w tak szerokiej skali, jak miało to miejsce w latach poprzednich.

Aktualizacja Programu w 2022 r. w części dotyczącej jego finansowania została przyjęta Uchwałą Rady Powiatu Gliwickiego Nr XXXVII/293/2022 z dnia 31.03.2022 r.

2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

a) rodzinna piecza zastępcza:

W roku 2022 pod opieką PCPR w Gliwicach funkcjonowało **108 rodzin** sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, w których wychowywało się **162 dzieci** (wg stanu na dzień 31.12.2022 r.). Wśród nich wyróżniamy:

- **67** spokrewnionych rodzin zastępczych (w których było 86 dzieci),
- **34** niezawodowych rodzin zastępczych (w których było 45 dzieci),
- **3** zawodowe rodziny zastępcze (w których było 9 dzieci),
- **3** zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego (w których w ciągu całego roku 2022 r. było 29 dzieci),
- **1** rodzinny dom dziecka (w którym było 7 dzieci).

W omawianym okresie w Powiecie Gliwickim powstało **16** nowych rodzin zastępczych, w tym **8** rodzin zastępczych spokrewnionych, **8** rodzin zastępczych niezawodowych.

W okresie sprawozdawczym łącznie **44** dzieci opuściło rodzinną pieczę zastępczą z następujących powodów:

- powrót do rodziny naturalnej – 3 dzieci,
- przysposobienie – 13 dzieci,
- rozpoczęcie procesu usamodzielnienia przez wychowanków – 12 wychowanków,
- umieszczenie w innej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka – 9 dzieci,
- umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej – 5 dzieci,
- zmiana miejsca zamieszkania rodziny zastępczej – 1 dziecko,
- umieszczenie w zakładzie opiekuńczo-leczniczym – 1 dziecko.

Na podstawie art. 191 ust. 1 pkt. 5 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – powiat, na terenie którego funkcjonują mogące przyjąć dziecko rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka lub placówka opiekuńczo-wychowawcza, zawiera z innym powiatem, porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego utrzymanie.

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi:

- 1) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- 2) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 3) wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

W 2022 r. na podstawie zawartych porozumień pomiędzy powiatami – w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Gliwickiego przebywało **52** dzieci/pełnoletnich wychowanków pochodzących z innych powiatów.

Natomiast **50** dzieci/pełnoletnich wychowanków pochodzących z terenu Powiatu Gliwickiego przebywało w rodzinach zastępczych zamieszkujących na terenie innych powiatów.

Tabela nr 12: Dzieci pochodzące z terenu Powiatu Gliwickiego umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów w 2022 r. z uwzględnieniem wydatków z tego tytułu.

Miasto/Powiat	Wydatki poniesione w 2022 r.	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Rodziny zastępcze
Miasto Bytom	7 611,10 zł	1	1
Powiat Rybnicki	31 833,96 zł	3	2
Powiat Kłodzki	90 497,35 zł	9	2
Powiat Lubliniecki	13 978,00 zł	1	1
Powiat Raciborski	119 396,86 zł	4	2
Powiat Prudnicki	18 850,00 zł	2	1
Powiat Strzelecki	16 095,00 zł	2	1
Miasto Gliwice	127 175,79 zł	12	9
Powiat Opoczyński	13 978,00 zł	1	1
Powiat Kluczborski	13 834,80 zł	1	1
Miasto Chorzów	20 029,34 zł	2	1
Powiat Żarski	5 969,00 zł	2	1
Powiat Tarnogórski	54 484,26 zł	6	3
Powiat Pszczyński	10 948,13 zł	1	1
Miasto Szczecin	6 844,00 zł	1	1
Powiat Mikołowski	5 791,58 zł	1	1
Miasto Zabrze	3 183,45 zł	1	1
Ogółem	560 500,62 zł	50	30

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

W porównaniu z ubiegłymi latami, szczególnie z rokiem 2021 obserwujemy stały wzrost liczby dzieci zabezpieczonych w rodzinnej pieczy zastępczej poza Powiatem Gliwickim (z 37 na 50). Wynika to między innymi z rozszerzenia zasięgu kampanii promocyjnej „Szukam domu” oraz dzięki rozszerzonej współpracy z Ośrodkiem Adopcyjnym i Pieczy Zastępczej „SZANSA” w Bytomiu. W 2022 r. pozyskaliśmy **6 rodzin** (kandydatów na rodziców zastępczych) zamieszkujących poza terenem Powiatu Gliwickiego, którzy nie byli spokrewnieni z dziećmi.

b) instytucjonalna piecza zastępcza:

W omawianym okresie zrealizowano **10** postanowień Sądu Rodzinnego w sprawie zabezpieczenia **13** dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Jedno postanowienie oczekuje na realizację. Dzieci otrzymały skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem gliwickim z uwagi na fakt, iż w Powiecie Gliwickim nie ma placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, a funkcjonuje tu jedynie placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego w Paczynie, która nie miała możliwości przyjęcia nowych wychowanków. Łącznie w placówkach znajdujących się poza Powiatem Gliwickim przebywało **47** wychowanków. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 13: Dzieci pochodzące z Powiatu Gliwickiego umieszczone w placówkach na terenie innych powiatów w 2022 r. z uwzględnieniem wydatków z tego tytułu.

Powiat/Miasto/ Województwo	Nazwa placówki	Liczba dzieci	Średni miesięczny koszt utrzymania w 2022 r.	Wydatki poniesione w 2022 r.
Powiat Lubliniecki	POW nr 2 w Lublińcu	2	5 703,05 zł	135 778,60 zł
Powiat Opatowski	POW nr 1 w Opatowie	3	5 600,00 zł	200 226,00 zł
	POW w Nieskurzowie Nowym	2	5 790,00 zł	115 200,00 zł
Powiat Nowotarski	Przystań Radosne Jutro we Wróblówce	2	5 475,62 zł	107 392,80 zł
Powiat Miechowski	POW nr 1 w Miechowie	12	6 128,00 zł	766 812,51 zł
	POW nr 2 w Miechowie	2	6 128,00 zł	141 660,00 zł
	POW nr 3 w Miechowie	4	6 128,00 zł	283 320,00 zł
Powiat Raciborski	POW w Kuźni Raciborskiej	4	3 984,00 zł	190 472,10 zł
	POW w Nędzy	1	3 998,00 zł	43 333,16 zł
	POW w Raciborzu	1	4 000,00 zł	4 142,86 zł
	POW w Samborowicach	6	4 365,00 zł	209 927,42 zł
	POW w Cyprzanowie	2	4 303,00 zł	102 074,00 zł
Województwo Śląskie	RPOT w Bytomiu	2	8 420,46 zł	187 536,30 zł
	RPOT w Bielsku-Białej	1	6 273,80 zł	68 633,02 zł
Województwo Podkarpackie	Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Jarosławiu	3	7 047,73 zł	WES
Powiat Bocheński	POW „AZYMUT”	3	6 235,19 zł	106 413,90 zł
Gmina Szczecin	Zabezpieczenie interwencyjne	1	-	417,40 zł
Miasto Katowice	Zabezpieczenie interwencyjne	1	-	501,30 zł
Ogółem		52		2 663 841,37 zł*

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach i WES Starostwa Powiatowego w Gliwicach za 2022 r.

*suma uwzględnia 2 dzieci zabezpieczonych interwencyjnie natomiast nie uwzględnia 3 dzieci przebywających w RPOT w Jarosławiu – porozumienie prowadzone przez WES.

W 2022 r. Powiat Gliwicki zawarł **42** nowe porozumienia z innymi powiatami.

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

W 2022 r. Zespół ds. Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej i Usamodzielnień wspierał proces usamodzielnienia łącznie 91 wychowanków, z których 61 pochodziło z rodzinnej pieczy zastępczej, 23 z placówek opiekuńczo-wychowawczych i 7 z innych form zabezpieczenia, np. młodzieżowych ośrodków wychowawczych.

Wsparcie, o którym mowa powyżej obejmowało głównie pomoc w aktualizacji Indywidualnych Programów Usamodzielnienia (IPU), dokonywanie oceny etapowej realizacji tego programu, pomoc w otrzymaniu przysługującej pomocy, monitorowanie uczęszczania przez wychowanków do szkoły i kontynuowania nauki, a także popieranie wniosków usamodzielnianych wychowanków o przydział mieszkań z zasobów gminy oraz monitorowanie i wspieranie wychowanków przebywających w mieszkaniu chronionym w Bojszowie.

4. Finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

Finansowanie pomocy dla usamodzielnianych wychowanków pod względem administracyjnym realizowane jest przez Zespół ds. Świadczeń.

Realizacja świadczeń w 2022 r. dla osób usamodzielnianych oparta była o przepisy:

- obowiązującej od dnia 01.01.2012 r. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U z 2021 r., poz. 2268 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U z 2021 r., poz. 1296),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U z 2021 r., poz. 893),
- Rozporządzenie z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r. poz. 954),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2022 r. (Dz. U z 2021, poz. 1690).

Usamodzielnianym wychowankom, którzy opuścili rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczą wychowawczą, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, przysługują następujące formy pomocy:

- na kontynuowanie nauki,
- na usamodzielnienie,
- na zagospodarowanie,
- pobyt w mieszkaniu chronionym.

Tabela nr 14: Finansowanie pomocy dla usamodzielnianych wychowanków w 2022 r.

Rodzaj pieczy zastępczej	Liczba osób którym udzielono pomocy	Pomoc na kontynuowanie nauki	Pomoc na usamodzielnienie	Pomoc na zagospodarowanie
Wychowankowie rodzin zastępczych	39	29	9	8
Wychowankowie Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	13	11	3	1
Wychowankowie Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego	3	1	2	2
OGÓŁEM	54	41	14	11

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

W 2022 roku liczba usamodzielnianych wychowanków, korzystających z pomocy finansowej PCPR w Gliwicach wyniosła łącznie **54** osób, z których **3** osoby otrzymały pomoc dla osób usamodzielnianych w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, pozostałe w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Łączna kwota pomocy wyniosła **294 969,81 zł**.

5. Realizacja zadań wynikających z art. 193 oraz art. 194 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2022 r. PCPR w Gliwicach przeprowadziło **270** postępowań administracyjnych w sprawie obowiązku ponoszenia odpłatności rodziców za pobyt ich dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnej (obowiązek określony jest w art. 193 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – t.j. Dz. U z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.).

Zasady i szczegółowe warunki odstępowania, naliczania, umarzania, odraczania oraz rozkładania na raty opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej określone są w Uchwale Rady Powiatu Gliwickiego Nr XVIII/158/2016 z dnia 22.06.2016 r. w powyższej sprawie.

Decyzje administracyjne w sprawie obowiązku ponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, zakładzie rehabilitacji leczniczej wydawane są w oparciu o zgromadzoną dokumentację dotyczącą sytuacji socjalno-bytowej osób zobowiązanych.

Tabela nr 15: Liczba przeprowadzonych postępowań dotyczących obowiązku ponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 2022 r.

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji administracyjnych
Odstąpienia od ustalenia opłaty	209
Zobowiązania całkowite lub częściowe do ponoszenia opłaty	22
Inne (decyzje związane z odpłatnością: umorzenia, uchYLENIA, rozkładanie na raty, zmiany decyzji itp.)	39
OGÓŁEM	270

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

Zgodnie z powyższą tabelą, w **209** przypadkach odstąpiono od naliczenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W **9** przypadkach zobowiązano do ponoszenia całkowitej lub częściowej opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej oraz odmówiono odstąpienia w całości lub w części od ustalenia przedmiotowej opłaty. W **1** przypadku naliczona opłata została umorzona ze względu na zmianę sytuacji dochodowej oraz osobistej osób zobowiązanych, a w **1** przypadku egzekucja została umorzona przez wierzyciela (Komornika).

W **13** przypadkach odmówiono rodzicom odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.

W **39** przypadkach postępowania w sprawie odpłatności były:

- umarzane z powodu: pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej rodziców dzieci przebywających w pieczy zastępczej, opuszczenia przez dzieci pieczy zastępczej (adopcja, powrót pod opiekę rodziców biologicznych),
- zawieszane i podejmowane z powodu zmiany sytuacji życiowej rodziców biologicznych,
- zmieniano decyzje w związku ze zmianą sytuacji życiowej rodziców biologicznych.

6. Trudności w prowadzeniu postępowań.

- brak aktualnych adresów pobytu rodziców, gdyż nie poinformowali o jego zmianie oraz nie nawiązali kontaktu z pracownikiem PCPR w Gliwicach lub pracownikiem socjalnym lokalnego OPS. Celem ustalenia miejsca zamieszkania kierowane były zapytania do: Urzędów Gmin, Powiatowych Urzędów Pracy, Urzędów Skarbowych, Urzędów Miejskich, lokalnych Ośrodków Pomocy Społecznej, Komisariatów Policji a także rodzin zastępczych, w których umieszczone są dzieci z Powiatu Gliwickiego. W przypadku, kiedy nie ustalono faktycznego miejsca pobytu, występowano do sądów o ustalenie kuratora dla osoby nieznanej z miejsca pobytu, co spowodowało poniesienie dodatkowych kosztów (wynagrodzenia).
- brak współpracy rodziców, którzy pomimo wszczęcia postępowania nie zgłaszali się w siedzibie Centrum. W konsekwencji występowano do lokalnych ośrodków pomocy społecznej z prośbami o sporządzenie wymaganej dokumentacji.

- brak możliwości ustalenia faktycznej sytuacji dochodowej rodziców biologicznych (brak odpowiedzi z zakładów pracy, co powodowało konieczność ustalania dochodu brutto osób na podstawie Informacji z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych).

7. Dodatek wychowawczy oraz dodatek do zryczałtowanej kwoty dla dzieci w pieczy zastępczej z Programu 500+.

Zgodnie z Ustawą z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw od dnia 01.01.2022 r. dodatek wychowawczy i dodatek do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 80 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej został zastąpiony przez świadczenie wychowawcze, o którym mowa w Ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Organem właściwym do przyjmowania wniosków, prowadzenia postępowań, przyznawania oraz obsługi programu rządowego dotyczącego przyznania świadczenia wychowawczego (500+) jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Zatem wszystkie decyzje Starosty Gliwickiego przyznające dodatek wychowawczy/dodatek do zryczałtowanej kwoty obowiązywały do dnia 31.05.2022 r. Wniosek o przyznanie od dnia 01.06.2022 r. świadczenia wychowawczego rodziny zastępcze/prowadzący rodzinny dom dziecka/dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego składali przez platformę PUE ZUS na odpowiednim formularzu od dnia 01.02.2022 r.

W okresie od dnia 01.01.2022 r. do dnia 31.05.2022 r. rodzinom zastępczym, prowadzącym rodzinne domy dziecka oraz dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego wypłacono dodatek wychowawczy oraz dodatek do zryczałtowanej kwoty w następującej wysokości:

- a) kwotę **337 199,90 zł** dla **146** dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej
- b) kwotę **5 000,00 zł** dla **2** dzieci przebywających w Rodzinnym Domu dla Dzieci w Paczynie.

8. Świadczenie „Dobry start”.

W związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U z 2021 r. poz. 1092) przysługującego wychowankom pieczy zastępczej oraz usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, od 2021 r. realizacją i wypłatą świadczenia zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

9. POLSKI BON TURYSTYCZNY.

Polski Bon Turystyczny przysługuje na dziecko, na które przed dniem 18.07.2020 r. było przyznane rodzicom lub opiekunom prawnym dzieci świadczenie wychowawcze, bądź dodatek wychowawczy lub dodatek do zryczałtowanej kwoty przyznany rodzinom zastępczym, prowadzącym rodzinny dom dziecka lub dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, placówki opiekuńczo-terapeutycznej bądź interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

W powyższym okresie wszystkie rodziny zastępcze, prowadzący rodzinny dom dziecka oraz dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego funkcjonujące na terenie Powiatu Gliwickiego oraz dzieci umieszczone w pieczy zastępczej zostały zgłoszone do Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach i otrzymały prawo do ww. bonu.

10. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W 2022 r. Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej podejmował następujące inicjatywy mające na celu tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka:

a) promowanie idei rodzicielstwa zastępczego:

- publikacje w lokalnej prasie na temat rodzicielstwa zastępczego,
- kampania promocyjna „Szukam domu” (dostarczanie ulotek, ekspozycja plakatów i banerów, dystrybucja gadżetów);

b) działania wspierająco-integrujące:

- prowadzenie dwóch grup wsparcia dla rodziców zastępczych (w okresach bezpiecznych przy uwzględnieniu trwającej epidemii koronawirusa).

c) wsparcie rodzin pomocowych:

W 2022 r. ze wsparcia rodziny pomocowej skorzystał jeden rodziny dom dziecka oraz dwójka dzieci oczekujących na przyjęcie do spokrewnionej rodziny zastępczej. Osoby pełniące funkcję

rodziny pomocowej posiadały odpowiednie kwalifikacje i warunki do realizacji ww. zadania. Przyczynami skorzystania ze wsparcia rodzin pomocowych, w przypadku prowadzących rodzinny dom dziecka był urlop wypoczynkowy, natomiast w przypadku pozostałej dwójki dzieci toczące się postępowanie o rozwiązanie dotychczasowej formy pieczy zastępczej.

11. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

W 2022 r. na terenie Powiatu Gliwickiego funkcjonowała jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego, tj. Rodzinny Dom dla Dzieci w Paczynie. Ww. placówka jest powiatową jednostką organizacyjną, działającą w oparciu o własny statut i regulamin oraz między innymi o Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. W Rodzinnym Domu dla Dzieci w Paczynie przebywało do dnia 25.06.2022 r. łącznie 8 wychowanków. Od dnia 25.06.2022 r. do dnia 30.06.2022 r. wychowanków na stanie było 7, a od dnia 01.07.2022 r. do dnia 31.12.2022 r. w placówce przebywało 6 wychowanków. Rodzinny Dom dla Dzieci w Paczynie w 2022 r. współpracował z PCPR w Gliwicach w zakresie dokonywania okresowej oceny sytuacji dzieci i aktualizowania indywidualnego planu pracy z dzieckiem.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 3/2022 Starosty Gliwickiego z dnia 15 lutego 2022 r. średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w Rodzinnym Domu dla Dzieci w Paczynie w 2022 r. wynosiły **4 087,07 zł**.

12. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Działania dotyczące organizowania szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, określa *Procedura kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach* przyjęta Zarządzeniem Nr 13/2013 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach z dnia 29.11.2013 r.

a) nabór i kwalifikacja wstępna kandydatów.

W 2022 r. dokonano weryfikacji **19 rodzin** kandydujących do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej. Na zlecenie sądów rodzinnych w 2022 r. rozpoznano możliwość pełnienia funkcji spokrewnionej rodziny zastępczej i zaopiniowano kandydatury dla **10 rodzin**.

b) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej.

W 2022 r. PCPR w Gliwicach prowadziło działalność konsultacyjno-diagnostyczną, o której mowa w art. 76 ust. 4 pkt 12 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez szczegółowe rozpoznanie sytuacji i warunków osób kandydujących do wykonywania zadań z zakresu pieczy zastępczej. Następnie osoby, które przeszły pozytywnie wstępną weryfikację, kierowane były do odbycia szkolenia organizowanego przez PCPR w Gliwicach.

c) organizacja szkoleń dla kandydatów w 2022 r.

Zgodnie z art. 43 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, PCPR w Gliwicach kieruje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka na specjalistyczne szkolenie, po przeprowadzeniu oceny pod względem spełniania wymaganych warunków. W 2022 r. zgodnie z umową Nr PCPR/1161/1/2022 z dnia 31.01.2022 r. kandydaci na rodziny zastępcze byli kierowani do Śląskiego Oddziału Terenowego Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” w Bytomiu, który przeprowadza stosowne szkolenie.

13. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do funkcjonowania:

a) grup wsparcia.

W 2022 roku kontynuowały swoją działalność dwie sformalizowane grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, wspierane organizacyjnie przez psychologów i pedagoga PCPR w Gliwicach. W 14 spotkaniach grup wsparcia uczestniczyło łącznie 19 osób. Dzięki dobrej współpracy z ośrodkami pomocy społecznej oraz instytucjami działającymi w społecznościach lokalnych w Pyskowicach i Knurowie zajęcia odbywały się w dwóch częściach powiatu, tj. Centrum Wspierania Inicjatyw Społecznych w Knurowie oraz Miejskim Ośrodku Kultury i Sportu w Pyskowicach.

b) specjalistycznego poradnictwa.

Poradnictwo i terapia dla rodzin zastępczych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej prowadzona jest w PCPR w Gliwicach przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej.

W 2022 r. pomoc interwencyjna, konsultacje, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne dla rodzin zastępczych świadczone były zarówno w siedzibie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej PCPR, jak i w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych, jeżeli zachodziła taka potrzeba.

W 2022 roku odbyło się łącznie **9 konsultacji psychologicznych i pedagogicznych w środowisku**. Udzielono ogółem **216 konsultacji psychologicznych dla 110 osób z rodzin zastępczych**, w tym **110 konsultacji dotyczyło dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych. Udzielono **14 konsultacji pedagogicznych dla 4 osób z rodzin zastępczych**.

Osoby sprawujące pieczę zastępczą miały zapewnioną możliwość bezpłatnych konsultacji z prawnikiem w PCPR w Gliwicach. W ramach poradnictwa prawnego odbyły się **3 konsultacje**, z których skorzystały **3 osoby**.

14. Prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46.

Zgodnie z art. 46 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Starosta prowadzi rejestr danych o osobach:

- a)** zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- b)** pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej corocznie aktualizuje rejestry, o których mowa powyżej i przekazuje w imieniu Starosty Gliwickiego do Sądu Rejonowego w Gliwicach.

W 2022 r. aktualizację sporządzono według stanu na dzień 15.03.2022 r.

15. Współpraca z właściwymi ośrodkami pomocy społecznej w zakresie dotyczącym dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej współpracuje na bieżąco z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu gliwickiego. Współpraca ta dotyczy w dużej mierze pracy ośrodków pomocy społecznej z rodzicami dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Szczególnie istotnym elementem jest określenie efektów tej pracy i podejmowanych przez rodziców działań w celu poprawy swojej sytuacji życiowej. Ponadto pracownicy ośrodków uczestniczą w miarę potrzeb w posiedzeniach do spraw oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

W roku 2022 odbyło się 1 spotkanie z Kierownikami/Dyrektorami ww. OSP-ów w celu bieżącego omawiania spraw i kwestii pozostających w kręgu zainteresowania wszystkich jednostek, poprawy wzajemnych relacji zawodowych oraz ułatwieniu przepływu informacji między instytucjami.

16. Kontrole rodzin sprawujących rodzinne formy pieczy zastępczej.

Zgodnie w Ustawą z dnia 25 lipca 2014 r. o zmianie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 poz. 1188) także na Zarząd Powiatu Gliwickiego został nałożony obowiązek sprawowania kontroli nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (art. 38b ust. 1).

W związku z tym Zarząd Powiatu Gliwickiego na podstawie Uchwały Nr 129/2015 z dnia 07.07.2015 r. udzielił Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach upoważnienia do sprawowania kontroli nad rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Wszystkie działania związane ze sprawowaniem kontroli nad rodzinami zastępczymi i prowadzącymi rodzinne domy dziecka zostały określone w „Procedurze sprawowanej kontroli nad rodzinami zastępczymi oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka wynikającej z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej” wprowadzonej Zarządzeniem Nr 9/2015 przez Dyrektora PCPR w Gliwicach w dniu 03.08.2015 r.

W celu przeprowadzenia działań kontrolnych, Dyrektor PCPR w Gliwicach korzystała z pomocy dwóch specjalistów, z którymi w tym celu zostały podpisane umowy cywilno--prawne.

Kontrole były prowadzone w ciągu całego 2022 r. Objęto nimi 20 wytypowanych rodzin zastępczych, w tym 14 rodzin zastępczych spokrewnionych, 5 rodzin zastępczych niezawodowych i 1 zawodową rodzinę zastępczą.

Większość rodzin została oceniona pozytywnie. Zalecenia pokontrolne dotyczące dalszego funkcjonowania wydano w stosunku do 14 rodzin. W 3 przypadkach zaleceń nie wydano, ponieważ poziom funkcjonowania rodziny oceniono jako bardzo dobry. Wobec 3 rodzin została wydana negatywna ocena z zaleceniami. W stosunku do tych rodzin zawnioskowano do Sądu Rejonowego w Gliwicach o zmianę zarządzeń opiekuńczych wobec umieszczonego w niej dziecka. Każdorazowo o wynikach kontroli powiadomiono Sąd.

Uwagi osób kontrolujących każdorazowo były przekazywane i omawiane z Dyrektorem PCPR w Gliwicach, a także z rodzinami zastępczymi i pracownikami Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zgodnie z § 6 ww. Procedury w ciągu 2022 Zarządowi Powiatu Gliwickiego przedstawiono sprawozdanie z kontroli w dniu 27.07.2022 r. za I półrocze 2021 r. i w dniu 27.12.2022 r. za II półrocze 2022 r.

SPRAWOZDANIE Z EFEKTÓW PRACY ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

I. Promowanie rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania nowych kandydatów na rodziny zastępcze w 2022 r.

1. Kontynuowana była kampania promująca rodzicielstwo zastępcze pt. „Szukam Domu”. Rozprowadzono ulotki, banery oraz gadżety promocyjne.
2. W „Wiadomościach Powiatu Gliwickiego” ukazały się następujące artykuły poruszające tematykę dotyczącą pieczy zastępczej:
 - „Zostań rodzicem zastępczym” Nr 1/178, 2022
(https://starostwo.gliwice.pl/static/upload/store/WPG/wpg_178.pdf) ;
 - „Mikołajki z PCPR” Nr 1/178, 2022;
(https://starostwo.gliwice.pl/static/upload/store/WPG/wpg_178.pdf)
 - „Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej” Nr 3/180, 2022;
(https://starostwo.gliwice.pl/static/upload/store/WPG/WPG_03-2022_www.pdf)
3. Artykuł na portalu www.24gliwice.pl pt. „Pierwsze mieszkania chronione powstały na terenie powiatu gliwickiego. Kto z nich skorzysta?”
4. Artykuł w „Nowinach Gliwickich” Nr 31 z dnia 03.08.2022 r. „Czas na (samodzielne) mieszkania!”.
5. Pracownicy PCPR w Gliwicach promowali rodzinną pieczę zastępczą w Radiu CCM w audycji „Rozmowa dnia” w dniu 20.01.2022 r. i w dniu 01.06.2022 r. Ponadto Radio CCM w dniu 15.07.2022 r. towarzyszyło z mikrofonem usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej podczas „Dnia otwartego w mieszkaniu chronionym”.

II. Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych poprzez szkolenia, integrację i wzajemną pomoc.

1. W roku sprawozdawczym swoją działalność kontynuowały **grupy wsparcia rodzin zastępczych** zorganizowane przez PCPR w Gliwicach, które prowadzone są przez psychologów i pedagoga Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej. W 2022 r. ze spotkań grup skorzystało **19 osób**.
2. PCPR w Gliwicach zorganizowało 3 szkolenia dla spokrewnionych rodzin zastępczych z terenu powiatu gliwickiego, w których uczestniczyło **13 osób**.
3. W IV kwartale PCPR w Gliwicach wspólnie z „Fundacją Arka Noego” z Gliwic zorganizowało szkolenie pt. „**Jestem na topie**” z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych. Do udziału w szkoleniu zgłosiło się **26** rodziców zastępczych.

III. Współpraca ze środowiskiem lokalnym w 2022 r.

(w szczególności z sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.)

1. Placówki pomocy społecznej: prowadzona była współpraca z gminnymi asystentami rodzin, w przypadku ich braku z pracownikami socjalnymi ośrodków pomocy społecznej zajmującymi się rodzicami biologicznymi dzieci z Powiatu Gliwickiego, umieszczonych w pieczy zastępczej. Współpracowano także z domami pomocy społecznej (piknik rodzinny i impreza mikołajkowa) oraz ośrodkiem wsparcia.
2. Instytucje i organizacje działające na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego, takimi jak:
 - Fundacja Arka Noego z Gliwic,
 - Śląski Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci „Szansa” z Bytomia,
 - Stowarzyszenie MOST w Zabrze.

3. Placówki oświatowe: poradnie psychologiczno-pedagogiczne z Knuruwa i Pyskowic, szkoły i przedszkola.
4. Sąd Rejonowy w Gliwicach wraz z II i IV Zespołem Sądowej Służby Kuratorskiej.
5. Komisariaty Policji.
6. Urzędy Miejskie i Urzędy Stanu Cywilnego.

IV. Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, psychologicznego, prawnego i terapeutycznego dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Poradnictwo i terapia dla rodzin zastępczych i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej prowadzona jest w PCPR w Gliwicach przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej oraz Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej.

W 2022 r. udzielono ogółem **216 konsultacji psychologicznych dla 110 osób z rodzin zastępczych**, w tym pomoc psychologiczną uzyskało **43 dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych. Ponadto w ramach poradnictwa prawnego odbyło się **3 konsultacji**, z których skorzystały **3 osoby**. Natomiast w ramach poradnictwa pedagogicznego odbyły się **14 konsultacje dla 4 osób**.

V. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Okresowe oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, o których mowa w art. 76 ust. 4 pkt 11 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonywane są na posiedzeniach z udziałem odpowiednio rodziny zastępczej albo prowadzących rodzinny dom dziecka, pedagoga, psychologa, właściwego asystenta rodziny biologicznej dziecka (jeżeli został przydzielony przez OPS), przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz z rodzicami dziecka, z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej. W związku z ogłoszeniem stanu epidemiologicznego posiedzenia w I kwartale 2022 r. prowadzone były w formie telekonferencji z rodzinami zastępczymi lub prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz rodzicami dzieci przebywającymi w pieczy zastępczej.

W roku 2022 r. odbyło się **316 posiedzeń**, podczas których dokonano oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Następnie zgodnie z art. 131 Ustawy sformułowana została pisemna opinia o zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, którą skierowano do Sądu Rodzinnego.

VI. Dokonywanie oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy dokonywana jest przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie art. 129-131 ww. Ustawy. Oceny tej dokonywano w konsultacji z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, pedagogiem i psychologiem.

Ocenę przeprowadza się nie później niż przed upływem jednego roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena jest dokonywana po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata.

W 2022 r. oceną rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka objęto 29 rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka. Większość rodzin uzyskało oceny pozytywne. Jedna rodzina zastępcza uzyskała negatywną ocenę, co zgodnie z przepisami prawa skutkuje dokonaniem kolejnej oceny w terminie 6 miesięcy od poprzedniej. Druga negatywna ocena zobowiązała PCPR w Gliwicach do wnioskowania o uchylenie postanowienia o umieszczeniu dzieci w dotychczasowej pieczy zastępczej. Jednakże w opisywanej sytuacji rodzina zastępcza rozwiązała się z przyczyn naturalnych, a dzieci zostały umieszczone w alternatywnych środowiskach pieczy zastępczej.

VII. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W 2022 r. złożono do sądu rodzinnego **15** wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci przebywających w pieczy zastępczej (tj. pozbawienie władzy rodzicielskiej rodziców) oraz zgłoszono do ośrodków adopcyjnych **13** dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Łącznie w 2022 r. **26** dzieci było w trakcie procedury adopcyjnej (22 dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej, 2 z instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej poza terenem powiatu gliwickiego), z których **16** opuściło pieczę zastępczą i zostało przysposobionych. Natomiast

10 dzieci było w trakcie kontaktów z kandydatami na rodziców adopcyjnych lub w trakcie doboru ww. kandydatów. Wobec 6 dzieci procedura adopcyjna zakończyła się z początkiem roku 2023 i tym samym opuściły one pieczę zastępczą.

Warto podkreślić, że wśród ww. 16 dzieci część została przysposobiona bezpośrednio z pogotowia rodzinnego bądź też z rodzin zastępczych, które podjęły decyzję o adopcji dziecka, którym się opiekowały w ramach pieczy zastępczej. Dzięki takim działaniom dzieci uniknęły kilkukrotnych zmian środowisk zastępczych, co ma ogromne znaczenie dla ich dalszego rozwoju psychofizycznego.

MIESZKANIE CHRONIONE w BOJSZOWIE

Powiat Gliwicki w 2018 r. przystąpił do projektu pt. „Przebudowa budynku na posesji w Bojszowie przy ul. Brzozowej 6 celem utworzenia mieszkań chronionych”, dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego WND-RPSL.10.02.01-24-06AD/20. Projekt realizowany był w okresie od 11.12.2018 r. do dnia 31.12.2021. Uzyskanie dofinansowania było możliwe ponieważ nieruchomość w Bojszowie, na której planowano ww. inwestycję znajduje się w trwałym zarządzie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

Od lat zabiegaliśmy o zorganizowanie tego typu wsparcia dla wychowanków pieczy zastępczej, którzy po opuszczeniu dotychczasowej formy opieki nie mają możliwości mieszkaniowych do rozpoczęcia usamodzielnienia. Prowadzenie mieszkań chronionych o zasięgu ponadgminnym jest zadaniem własnym powiatu wynikającym z ustawy o pomocy społecznej (art. 19 pkt. 11).a

W 2022 r. oficjalnie rozpoczęto rekrutację do nowo powstałego mieszkania chronionego, a właściwy start przewidziano najpóźniej od nowego roku szkolnego, tj. 09/2022.

Funkcjonujące w naszym powiecie mieszkanie chronione ma charakter mieszkania treningowego i jest formą wsparcia przewidzianą dla osób usamodzielnianych, opuszczających dotychczasową pieczę zastępczą, a więc wyłącznie dla osób pełnoletnich.

W budynku znajduje się 5 indywidualnych pokoi z osobną łazienką, część wspólna na którą składają się: salon z aneksem kuchennym. Mieszkańcy mają też do dyspozycji taras i teren zielony otaczający budynek. Lokal dostosowany jest do potrzeb osoby z niepełnoprawnością ruchową.

Jeśli chodzi o długość pobytu w mieszkaniu chronionym i odpłatność za ten pobyt, to obie te kwestie regulują właściwe przepisy. Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, decyzję o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym wydaje się na czas określony. Długość pobytu ustalana jest z przyszłym mieszkańcem podczas uzgodnień dokonywanych przed przyjęciem do mieszkania chronionego i uzależniona jest od indywidualnej sytuacji osoby. Natomiast w stosunku do tych, którzy posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach w stosunku do innych osób, może być wydana decyzja o skierowaniu do korzystania ze wsparcia w mieszkaniu chronionym na czas nieokreślony.

Nadzór nad funkcjonowaniem mieszkania oraz realizacją przez jego mieszkańców ustalonych zasad pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w osobach pracownika socjalnego i opiekuna mieszkania. Zasady te i regulamin zostały określone w wprowadzonym Zarządzeniu Dyrektora PCPR w Gliwicach nr 7/2022 z dnia 30 marca 2022 r. Każdy zainteresowany może się z nimi zapoznać w siedzibie PCPR w Gliwicach.

Odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym spoczywa na jego mieszkańcach, a szczegółowe zasady jej ponoszenia reguluje Uchwała nr XXXV/277/2022 Rady Powiatu Gliwickiego z dnia 27.01.2022 r. Zasady te przewidują całkowite zwolnienie z ponoszenia opłaty jeżeli osoba spełnia kryterium dochodowe określone w ww. ustawie i uzależnione są od stopnia trudności jej sytuacji osobistej.

Pobyt w mieszkaniu chronionym jest tą formą wsparcia usamodzielnianych wychowanków, dzięki której mogą oni podejmować aktywność zawodową oraz kontynuować kształcenie, oczekując na własne mieszkanie i ustabilizowanie sytuacji osobistej.

W 2022 r. w mieszkaniu chronionym przebywało łącznie 5 osób usamodzielniających się, z których 2 pochodziło z rodzinnej pieczy zastępczej, 3 z placówek opiekuńczo-wychowawczych.

POMOC DLA OFIAR WOJNY W UKRAINIE

W związku z wybuchem wojny w Ukrainie i pojawieniem się uchodźców wojennych na terenie Polski, w tym w Powiecie Gliwickim, w 2022 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach realizowało ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 583 oraz tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 103).

1. Monitorowanie pobytu uchodźców w Powiecie Gliwickim we współpracy z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Gliwicach

Kwestię pomocy udzielanej obywatelom Ukrainy, którzy w związku z rosyjską inwazją na swój kraj, wjechali z Ukrainy na terytorium Polski po 23 lutego 2022 r., reguluje Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz Ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz niektórych innych ustaw (ostatnia - z dnia 13 stycznia 2023 r. Dz.U. z 2023 r. poz. 185). Ustawy te regulują sytuację uchodźców w Polsce od początku wojny, w tym legalność ich pobytu, prawo do nauki i pracy czy dostęp do ochrony zdrowia.

Nowelizacja z dnia 23 marca 2022 r. wprowadziła włączenie powiatowych centrów pomocy rodzinie m.in. do wsparcia sprawowania nadzoru nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego małoletnich uchodźców z Ukrainy oraz wprowadziła obowiązek prowadzenia ewidencji małoletnich obywateli Ukrainy. Ewidencję małoletnich prowadzi minister rodziny i PCPR za pomocą systemu teleinformatycznego umożliwiającego prowadzenie tej ewidencji, przekazywanie do niej danych, usuwanie z niej danych oraz udostępnianie z niej danych. PCPR zapewnia również pomoc prawną, organizacyjną i psychologiczną opiekunom tymczasowym oraz przebywającym pod ich opieką małoletnim.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach również włączyło się w pomoc obywatelom Ukrainy, współpracując z Ośrodkami Pomocy Społecznej, funkcjonującymi na terenie Powiatu Gliwickiego w zakresie postępowań związanych z ustanowieniem opiekunów tymczasowych oraz z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Gliwicach, który systematycznie przekazywał do PCPR dobowe raporty o liczbie uchodźców, przebywających na terenie Powiatu Gliwickiego oraz miejscach ich zakwaterowań.

Na bieżąco przekazywane były również obywatelom Ukrainy informacje (telefonicznie lub osobiście), w zakresie uprawnień do określonych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, podjęcia nauki przez małoletnich uchodźców, uzyskania pomocy w ramach Państwowego Funduszy Pomocy Osobom Niepełnosprawnym (program Rady Nadzorczej PFRON „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”), uzyskania dostępu do świadczeń zdrowotnych, czy możliwości zapewnienia zakwaterowania.

W ramach pomocy organizacyjnej, świadczonej przez PCPR w Gliwicach, przygotowany został informator dotyczący uprawnień obywateli Ukrainy do otrzymywania świadczeń pieniężnych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (świadczenia z programu Rodzina 500+, programu Rodzinny Kapitał Opiekuńczy, dofinansowania opłaty za pobyt dziecka w żłobku, świadczenia Dobry Start 300+), świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, na zasadach i w trybie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (m.in. zasiłki celowe, okresowe) oraz świadczeń rodzinnych i jednorazowego świadczenia w wysokości 300,00 zł na osobę.

Gromadzono i przekazywano informacje w zakresie uzyskania przez uchodźców prawa do świadczeń medycznych, bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej, pomocy materialnej dla uczniów oraz dostępu do rynku pracy.

Osobom, które zapewniły zakwaterowanie i wyżywienie uchodźcom z Ukrainy, przekazywano informacje na temat przysługującego im świadczenia pieniężnego w wysokości 40,00 zł na osobę dziennie.

Zgodnie z art. 27 Ustawy z 12 marca 2022 r., sąd może powierzyć pełnienie funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenie rodzinnego domu dziecka wobec małoletniego obywatela Ukrainy, obywatelowi Ukrainy, jednakże na terenie Powiatu Gliwickiego dotychczas nie została utworzona tego typu rodzina zastępcza, ani do pieczy zastępczej nie trafili również małoletni, pochodzący z Ukrainy.

2. Opiekunowie tymczasowi.

Zgodnie z art. 25 ww. ustawy małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych odpowiedzialnych za niego zgodnie z prawem obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentuje oraz sprawuje pieczę nad jego osobą i majątkiem **opiekun tymczasowy**. Opiekun tymczasowy, o ile przy jego ustanowieniu nie określono inaczej zakresu jego praw i obowiązków, jest upoważniony do reprezentowania małoletniego oraz sprawowania pieczy nad jego osobą i majątkiem. Opiekun tymczasowy powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego.

Wykaz opiekunów tymczasowych przebywających w 2022 r. w Powiecie Gliwickim przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 16. Wykaz opiekunów tymczasowych przebywających w 2022 r. w Powiecie Gliwickim*.

Gmina	Liczba opiekunów tymczasowych	Liczba dzieci
Knurów	4	4
Pyskowice	9	10
Toszek	1	1
Rudziniec	2	3
Sośnicowice	7	7
Pilchowice	3	5
Gierałtówice	6	7
Wielowieś	2	3

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

*Powyższe dane mogą nie oddawać faktycznej liczby opiekunów tymczasowych ponieważ, obywatele Ukrainy, którzy wracają do domów nie zawsze informują o tym fakcie właściwe organy.

3. Prowadzenie ewidencji małoletnich, o której mowa w art. 25a ust. 1 ww. ustawy.

Zgodnie z ww. przepisem małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nim, oraz małoletni obywatel Ukrainy, który przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przed przybyciem był umieszczony w pieczy zastępczej na terytorium Ukrainy, podlega wpisowi do ewidencji, zwanej dalej "ewidencją małoletnich".

Ewidencja małoletnich jest prowadzona przez ministra właściwego do spraw rodziny i powiatowe centra pomocy rodzinie za pomocą systemu teleinformatycznego umożliwiającego prowadzenie tej ewidencji, przekazywanie do niej danych, usuwanie z niej danych oraz udostępnianie z niej danych.

W 2022 r. na terenie Powiatu Gliwickiego nie przebywały dzieci ukraińskie wymagające rejestracji w powyższej ewidencji.

4. Wsparcie psychologiczne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w okresie od maja do sierpnia 2022 r. oferowało pomoc psychologiczną w języku ukraińskim dla uchodźców z Ukrainy.

Pomoc prowadzona była przez panią psycholog będącą obywatelką Ukrainy specjalizującą się w psychologii medycznej, będącą specjalistką defektologii oraz logopedą. Pani psycholog ukończyła Narodowy Uniwersytet Medyczny im. O. Bohomolca oraz Państwowy Instytut Pedagogiczny im. Dragomanowa w Kijowie oraz szereg kursów doskonalących z zakresu neuropsychologii dziecięcej, psychoterapii integratywnej, psychiatrii dla psychologów, terapii i diagnostyki dzieci i młodzieży oraz pracy z dziećmi z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

W ramach poradnictwa psychologicznego dla osób z Ukrainy udzieliła ona łącznie **46 konsultacji dla 17 osób**. Konsultacje odbywały się zarówno w siedzibie PCPR w Gliwicach, jak i w miejscach pobytu potrzebujących uchodźców.

Możliwość otrzymania fachowej pomocy od swojego rodaka w pierwszym okresie kryzysu w jakim było dla wielu obywateli Ukrainy, uciekając przed wojną do Polski, cieszyła się dużym zainteresowaniem i została wysoko oceniona przez współpracujące z PCPR instytucje pomocy z terenu naszego powiatu.

ZESPÓŁ PORADNICTWA SPECJALISTYCZNEGO I INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

W strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach funkcjonuje Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej, który realizuje zadania takie jak interwencja kryzysowa (w tym zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie) oraz poradnictwo specjalistyczne obejmujące poradnictwo prawne, pedagogiczne, psychologiczne i rodzinne (w tym zadania z zakresu pieczy zastępczej).

Powyższe zadania określone są w Ustawie o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. 2018 poz. 1508 z późn. zm.), Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. 2015 poz. 1390 z późn. zm.) oraz Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 697 z późn. zm.).

Poradnictwo psychologiczne obejmuje procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. **Interwencja kryzysowa** stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu, a także zgłaszających różnego rodzaju trudności życiowe w celu przywrócenia równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganiu przejścia reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Pomoc w formie konsultacji psychologicznych i interwencji kryzysowej oferowana była przez specjalistów Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej klientom indywidualnym, parom małżeńskim i w związkach nieformalnych, rodzinom (w tym także rodzinom zastępczym), dzieciom (w tym wychowankom przebywającym w rodzinach zastępczych na terenie powiatu gliwickiego oraz usamodzielnianym wychowankom). **Poradnictwo rodzinne** obejmuje szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy wychowawcze w rodzinach naturalnych i zastępczych oraz problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną. Ponadto realizowane są oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Udzielana jest również specjalistyczna pomoc ofiarom przemocy w rodzinie w postaci interwencji kryzysowej i wsparcia oraz specjalistycznego poradnictwa. W obszarze **poradnictwa prawnego** udzielane są informacje o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, cywilnego, karnego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, prawa pracy. Porady prawne udzielane są w formie porad ustnych oraz przygotowywania projektów pism procesowych, głównie inicjujących postępowanie sądowe (pozew o rozwód, ustalenie kontaktów z dziećmi, alimenty). **Poradnictwo pedagogiczne** obejmuje zagadnienia z zakresu poradnictwa rodzinnego, opiekuńczego i wychowawczego zarówno dla rodzin naturalnych, jak i zastępczych, rozwijania umiejętności wychowawczych i wzmacniania kompetencji rodzicielskich, w tym wspierania rozwoju dziecka. Udzielane jest także poradnictwo w zakresie trudności wychowawczych.

W roku 2022 w Zespole Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zatrudnionych było łącznie 3 psychologów (2 jednocześnie,) pedagog oraz adwokat. Należy zaznaczyć, że w ubiegłym roku po raz kolejny zauważono problemy z zakresu pozyskania psychologów do pracy w Zespole Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej.

Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa

W 2022 roku poradnictwem specjalistycznym psychologicznym, pedagogicznym i prawnym objęto łącznie **247 osoby, udzielając 791 konsultacji**.

W roku 2022 wśród kategorii porad prawnych największe było zapotrzebowanie na porady z zakresu prawa cywilnego (około 52% wszystkich konsultacji).

Przez okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. udzielono łącznie **29 konsultacji prawnych, 21 osobom**, w tym:

- **15** spraw dotyczyło problemów z zakresu prawa cywilnego,
- **9** spraw dotyczyło problemów z zakresu prawa rodzinnego,
- **5** spraw dotyczyło problemów z zakresu prawa karnego,
- **1** sprawa dotyczyła problemów z zakresu prawa o ochronie praw lokatorów,
- **2** sprawy dotyczyły problemów z zakresu zabezpieczenia społecznego,
- sporządzono **2 pisma procesowe i 1 innego rodzaju pismo**.

W powyższym okresie pomocą pedagogiczną objęto **19 osób** i udzielono **32 konsultacji**, które objęły osoby sprawujące funkcję rodziny zastępczej oraz mieszkańców powiatu gliwickiego.

Pomocą psychologiczną objęto **217 osób** i udzielono **730 konsultacji**, w tym:

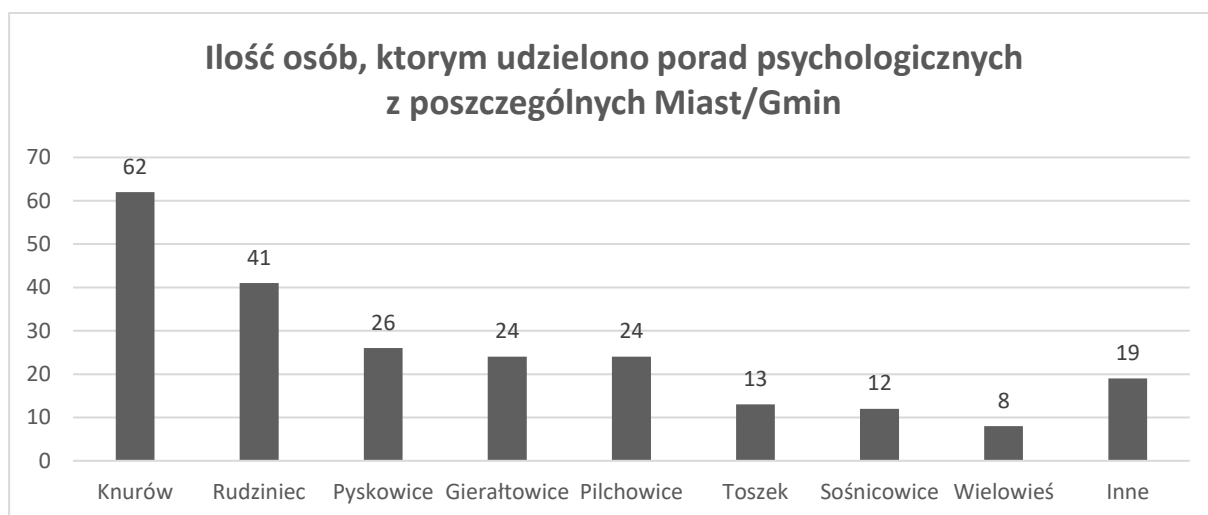
- **471** indywidualnych konsultacji psychologicznych dla osób dorosłych;
- **243** indywidualnych konsultacji psychologicznych dla dzieci;
- **34** konsultacje dla par;
- **11** konsultacji rodzinnych;
- w tym **12 konsultacji** odbyło się w **środowisku**.

Na uwagę zasługują zwłaszcza **interwencje w środowisku**, ponieważ są one stosowane wobec tych grup klientów, którzy z różnych powodów, najczęściej z powodu bardzo trudnej sytuacji osobistej i/lub materialnej, nie są w stanie dotrzeć do siedziby Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej PCPR w Gliwicach.

Pomocą psychologiczną oraz prawną objęte są także osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej ze względu na swoją **niepełnosprawność**. W 2022 roku specjalistyczną pomocą objęto

9 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności, udzielając **18 konsultacji psychologicznych i 10 konsultacji prawnych**.

Do psychologów Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zgłaszały się osoby z terenu całego powiatu gliwickiego. Najwięcej zarejestrowanych osób zgłosiło się z terenu miasta Knurów (62 osób), najmniej z terenu gminy Wielowieś (8 osób). Biorąc pod uwagę wszystkich klientów, którym udzielono porad psychologicznych, statystyka rozkłada się następująco:

Źródło: Dane PCPR z 2022 r.

Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej przez cały okres 2022 roku współpracował z różnymi instytucjami z terenu powiatu gliwickiego, takimi jak: Ośrodki Pomocy Społecznej, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej, komisariaty policji w Knurowie i Pyskowicach, Komenda Miejska Policji w Gliwicach, Prokuratura Rejonowa Gliwice-Zachód, Prokuratura Rejonowa Gliwice-Wschód, szkoły z terenu powiatu gliwickiego, Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Gliwicach, Powiatowy Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim, Ośrodek dla Osób Pokrzywdzonych Przepięstwem w Gliwicach, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczna w Knurowie i Pyskowicach, DIADA Centrum Terapii Systemowej i Pomocy Psychologicznej w Gliwicach, Ośrodek Terapii Rodzin i Par w Gliwicach, Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Zabrze, inne placówki zajmujące się wspieraniem i ochroną praw różnych grup społecznych: dzieci, osób niepełnosprawnych, osób starszych, osób doznających przemocy, osób pokrzywdzonych przestęstwem (np. organizacje pozarządowe).

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach współpracowało z Ośrodkiem Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży NZOZ Centrum Terapii Systemowej i Pomocy Psychologicznej „DIADA” mieszczącym się w Pyskowicach przy ul. Wyszyńskiego 37, gdzie świadczona jest pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna dla osób z terenu powiatu gliwickiego. Pomoc skierowana jest głównie do dzieci, młodzieży i ich rodzin. W ramach pracy ośrodka w 2022 r. wykonano około **3134** świadczeń w formie terapii indywidualnej, grupowej, sesji wsparcia oraz wizyt środowiskowych dla mieszkańców powiatu gliwickiego. Dzięki

współpracy z Ośrodkiem DIADA, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest w stanie udzielić pomocy większej liczbie mieszkańców powiatu gliwickiego.

W 2022 roku na łamach gazety „Wiadomościach Powiatu Gliwickiego” ukazały się następujące artykuły napisane przez pracowników Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej:

- **„Marsz Żółtej Wstążki”** napisany przez Panią Dagmarę Ratajewską – nr 4 (181) lipiec/sierpień 2022 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>,
- **„Niewidzialne rany”** napisany przez Panią Dagmarę Ratajewską – nr 4 (181) lipiec/sierpień 2022 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>
- **„Gra o życie”** napisany przez Panią Natalię Okoń – nr 4 (181) lipiec/sierpień 2022 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>
- **„Szkoła Rodzicielstwa”** napisany przez Panią Dagmarę Ratajewską – nr 4 (181) lipiec/sierpień 2022 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>
- **„Środki ochrony osób doświadczających przemocy w świetle nowych przepisów”** napisany przez Pana Łukasza Kubickiego – nr 6 (183) listopad/grudzień 2022 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>
- **„O empatii i przeciwdziałaniu przemocy”** napisany przez Panią Dagmarę Ratajewską – nr 6 (183) listopad/grudzień 2022 r., <https://starostwo.gliwice.pl/multimedia/wiadomosci-powiatu-gliwickiego>

W maju oraz wrześniu 2022 r. na antenie Radia CCM wyemitowano wywiady z psychologiem PCPR o problemach współczesnych rodzin i radzeniu sobie z nimi oraz aklimatyzacji dzieci rozpoczynających szkołę do nowego otoczenia.

W czerwcu 2022 r. na łamach gazety „Nowiny Gliwickie” nr 26 pojawił się artykuł zatytułowany „Mocni rodzice to mocne dzieci” promujący Szkołę Rodzicielstwa organizowaną przez Zespół Poradnictwa Specjalistycznego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

Ponadto w grudniu 2022 r., na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach ukazał się artykuł **„Hakowanie mózgow – technologia w rękach dzieci i nastolatków”** autorstwa psychologa PCPR (<https://pcpr-gliwice.pl/hakowanie-mozgow-technologie-w-rekach-dzieci-i-nastolatkow/>).

Również w 2022 r. kontynuowano cykl dedykowany dla rodziców pt. **„Szkoła Rodzicielstwa. Mocni rodzice – mocne dzieci”**. W 2022 r., odbyły się 2 spotkania zakańczające grupę uczestników rozpoczynających cykl w 2021 r. Rozpoczęto również dwie nowe grupy. W ramach Szkoły Rodzicielstwa realizowano tematy związane z budowaniem kompetencji wychowawczych (komunikacją w rodzinie, nagradzaniu i karaniu, stosowaniu konsekwencji). W spotkaniach łącznie wzięto udział **16** osób.

Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy

Zgodnie z art. 6, pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych realizowanych przez powiaty należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zredagował Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Gliwickim na lata 2016-2022, który swe uwarunkowania prawne ma przede wszystkim w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z dnia 24 sierpnia 2015 r., poz. 1390), Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Śląskim na lata 2021-2025.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przez cały okres 2022 roku dążyło do realizacji głównego celu zawartego w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Gliwickim na lata 2016-2022, tj.: Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Gliwickim w celu ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej. Powyższy cel jest realizowany poprzez cele szczegółowe takie jak:

1. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności wobec dzieci, podejmowanie działań propagujących pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich w przypadku przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.
2. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz bieżące monitorowanie skali zjawiska przemocy na terenie Powiatu Gliwickiego.
3. Działania w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez wsparcie i terapię, zabezpieczenie schronienia, zbieranie, uaktualnianie i rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.

4. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc poprzez realizację programu korekcyjno-edukacyjnego.
5. Rozwijanie systemu współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania wzrostowi skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Szczegółowe sprawozdanie z powyższych działań zarówno Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach oraz podmiotów współpracujących z terenu powiatu gliwickiego i realizujących poszczególne cele Programu zostanie sporządzone w pierwszym półroczu 2022 roku zgodnie z deklaracją zawartą w rozdziale IX Programu.

W Zespole Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej w 2022 roku w zakresie pomocy psychologicznej i interwencyjnej w kontekście przeciwdziałania przemocy udzielono **73 konsultacji 16 osobom**, w tym 10 osób wzięło udział w spotkaniach rekrutacyjnych do programu korekcyjno-edukacyjnych.

Przez cały okres 2022 roku, Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej prowadził otwartą rekrutację do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz do programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Planowano uruchomienie realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie w drugiej połowie sierpnia 2022 roku, pod warunkiem zakwalifikowania około 10 osób chętnych do uczestnictwa w zajęciach. Liczba uczestników wynika z zaleceń Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach (pismo z dnia 29.03.2021 r.), który wprowadził zmiany w zaleceniach dotyczących realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie województwa śląskiego, ustanawiając liczebność grupy pozwalającą na wykonywanie w trakcie programu praktycznych ćwiczeń grupowych. Niestety nie udało się zakwalifikować zakładanej liczby dziesięciu uczestników. Na dzień 5 sierpnia 2022 r. chęć uczestnictwa potwierdziło trzech uczestników ze wstępnie zrekrutowanych dziesięciu.

Pomimo współpracy z różnymi instytucjami z terenu powiatu gliwickiego, takimi jak: Ośrodki Pomocy Społecznej, zespoły kuratorskiej służby sądowej, komisariaty policji, prokuratura, szkoły, stowarzyszenia, parafie, organizacje pozarządowe zajmujące się wspieraniem i ochroną praw różnych grup społecznych: dzieci, osób niepełnosprawnych, osób starszych, osób doznających przemocy, osób pokrzywdzonych przestępstwem, nie udało się zrekrutować odpowiedniej liczby osób, aby uruchomić programy. W związku z tym, że do 5 sierpnia nie udało się uzyskać minimalnej liczby uczestników na oba programy, uwzględniając, że czas ich realizacji to około 5 miesięcy, realizacja ww. programów przed upływem bieżącego roku nie była możliwa. Rekrutacja do programu będzie kontynuowana przez cały 2023 rok, aby osoby stosujące przemoc mogły się zgłosić do uczestnictwa w programie w każdym momencie.

Planowano także uruchomienie realizacji **programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie**. Program kierowany był do osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie (lub inną formę terapii psychologicznej) i chciałyby kontynuować pracę nad sobą **w pogłębionej formie**. Zakładana minimalna liczba uczestników to 10 osób. Do 5 sierpnia 2022 r. chęć uczestnictwa nie wyraziła żadna osoba. W związku z tym, że do 5 sierpnia nie udało się uzyskać minimalnej liczby uczestników na oba programy, uwzględniając, że czas ich realizacji to około 5 miesięcy, nie była możliwa realizacja ww. programów przed upływem 2021 roku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w listopadzie 2022 r. po raz szósty przystąpiło do udziału w ogólnopolskiej kampanii „**19 DNI PRZECIWKO PRZEMOCY I KRZYWDZENIU DZIECI I MŁODZIEŻY**” organizowanej w Polsce przez Fundację „po DRUGIE”. Celem kampanii było poruszanie tematów związanych z prawami dziecka; bezpieczeństwem, szacunkiem, godnością, wolnością, budowaniem świadomych postaw wobec przemocy oraz uczeniem się jak jej przeciwdziałać. W ramach działań profilaktycznych Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej zorganizował Konferencję dla przedstawicieli szkół średnich z powiatu gliwickiego poruszając problematykę w ujęciu empatii jako profilaktyki przeciwdziałania przemocy pod hasłem „**Sięgnij PO-MOC. Empatia jako lek na przemoc**”.

W trakcie spotkania poruszono tematykę przemocy, empatii oraz koncepcję Porozumienia Bez Przemocy (M. B. Rosenberg). Niniejsze spotkanie miało charakter zarówno wykładowy, jak i praktyczny, gdyż uczestnicy mieli okazję poznać metodę komunikacji opartą na wspomnianej koncepcji Porozumienia Bez Przemocy używając jej w praktyce.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zorganizowało Konkurs Plastyczny pod hasłem „**Sięgnij PO MOC. Empatia jako lek na przemoc**” w ramach wyżej wspomnianej kampanii. Celem konkursu było przedstawienie oczyma młodzieży problemu profilaktyki przemocy, rozwijanie wrażliwości i uważności na problem przemocy, a także prowadzenie działań na rzecz

przeciwdziałania jej. Konkurs kierowany był do uczniów Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie, Zespołu Szkół im. Ignacego Paderewskiego w Knurowie oraz Zespołu Szkół im. Marii Konopnickiej w Pyskowicach.

Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach w grudniu 2022 r. przystąpiło po raz kolejny do udziału w kampanii „**16 Dni Bez Przemocy**” organizowanej przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Kampania trwała od 25 listopada 2023 r. do 10 grudnia 2023 r. Jej celem jest podnoszenie świadomości społecznej dla braku akceptacji przemocy i możliwości otrzymania kompleksowej pomocy przez każdą osobę, która jest zagrożona przemocą. W ramach kampanii Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach przygotował plakat oraz ulotki o charakterze informacyjnym i promocyjnym w zakresie przeciwdziałania przemocy. Powyższe materiały zostały przekazane wszystkim Ośrodkom Pomocy Społecznej z Powiatu Gliwickiego.

• **Zadania z zakresu pieczy zastępczej**

W 2022 roku pomoc psychologiczna dla rodzin zastępczych miała charakter zarówno indywidualny jak i rodzinny. Możliwość otrzymania pomocy interwencyjnej, konsultacji psychologicznych, wsparcia, poradnictwa i terapii mają także dzieci przebywające pod opieką rodziców zastępczych. Praca Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej obejmowała także szeroko rozumianą profilaktykę przeciwdziałania zachowaniom dysfunkcyjnym zarówno u rodziców biologicznych dzieci, rodziców sprawujących opiekę zastępczą oraz samych wychowanków. Profilaktyka obejmowała psychoedukację w zakresie destrukcyjnych zachowań (indywidualnych i rodzinnych), uzależnień, wykluczenia społecznego, problemów wychowawczych, przemocy, trudności szkolnych, zachowań autodestrukcyjnych, oraz innych obejmujących dbanie o stan zdrowia psychicznego, relacji rodzinnych i społecznych.

Pomoc interwencyjna, konsultacje i wsparcie psychologiczne dla rodzin zastępczych świadczone były zarówno w siedzibie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej PCPR, jak i w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych, jeżeli zachodziła taka potrzeba. Z uwagi na pandemię, konsultacje odbywały się również w formie zdalnej, poprzez kontakt telefoniczny i komunikator Skype. W 2022 roku odbyło się łącznie **9 konsultacji w środowisku**. Wyjazdy pracowników obejmowały zarówno wsparcie psychologiczne indywidualne, jak i rodzinne oraz diagnozę kandydatów na rodzinę zastępczą.

Udzielono ogółem **216 konsultacji psychologicznych dla 110 osób z rodzin zastępczych**, w tym pomoc psychologiczną uzyskało **43 dzieci** umieszczonych w rodzinach zastępczych. Ponadto w ramach poradnictwa prawnego odbyło się **3 konsultacji**, z których skorzystały **3 osoby**. Natomiast w ramach poradnictwa pedagogicznego odbyły się **14 konsultacji dla 4 osób**.

W ramach współpracy z Zespołem do spraw Pieczy Zastępczej do wstępnej diagnozy psychologicznej zostało także skierowanych **31 kandydatów na rodziny zastępcze**. W 2022 roku wydano **18 opinii** dotyczących predyspozycji i motywacji kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Ponadto psychologowie Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej przeprowadzali badania predyspozycji i motywacji funkcjonujących rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka. W 2022 roku wydano **4 opinie** dotyczące **7 osób**.

Przeprowadzono także kwalifikację dzieci do przysposobienia w ramach współpracy z ośrodkami adopcyjnymi. W 2022 roku przeprowadzono kwalifikację **13 dzieci**.

W ramach współpracy z Zespołem ds. Pieczy Zastępczej przeprowadzono 3 szkolenia dotyczące psychologicznych aspektów rodzicielstwa zastępczego dla kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze.

Ponadto rodzice zastępczy mogli uczestniczyć w grupach wsparcia, które organizowane były w Miejskim Ośrodku Kultury i Sportu w Pyskowicach oraz Centrum Wsparcia Inicjatyw Społecznych w Knurowie. Uczestniczyło w nich **19 osób** i odbyło się łącznie **14 spotkań**.

ZESPÓŁ FINANSOWO-KSIĘGOWY I KADR

Do zadań Zespołu Finansowo-Księgowego i Kadr należy w szczególności:

1. Prowadzenie spraw kadrowych, w tym m.in.:

- a) prowadzenie spraw związanych z dokumentacją kadrową pracowników zatrudnionych w Centrum;
- b) przygotowywanie i prowadzenie dokumentacji dotyczącej wynagrodzeń pracowników oraz umów cywilnoprawnych Centrum;
- c) przygotowywanie i prowadzenie dokumentacji dotyczącej umów cywilnoprawnych związanych z rodzinną pieczę zastępczą;
- d) sporządzanie i przekazywanie wymaganych przepisami prawa deklaracji i rozliczeń do Urzędu Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, PFRON;

2. Prowadzenie spraw finansowo-księgowych, w tym m.in.:

- a) sporządzanie planu finansowego dochodów i wydatków Centrum oraz kontrola jego realizacji;
- b) kontrola formalno-rachunkowa wszystkich dokumentów księgowych oraz analiza i spłata zobowiązań Centrum;
- c) obsługa rachunków bankowych Centrum;
- d) prowadzenie ewidencji księgowej zdarzeń gospodarczych Centrum (w tym środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, AS, Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i programów realizowanych przez Centrum);
- e) sporządzanie sprawozdawczości finansowej Centrum zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- f) prowadzenie księgi środków trwałych, tabeli amortyzacji środków trwałych oraz rozliczanie inwentaryzacji w Centrum;
- g) sporządzanie wniosku o przekazanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- h) przeprowadzanie okresowych kontroli w Warsztatach Terapii Zajęciowej działających na terenie Powiatu Gliwickiego w zakresie prawidłowości wydatkowania środków PFRON;

Ad.1. Zatrudnienie pracowników w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach.

Według stanu na dzień 31.12.2022 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach zatrudnionych było 28 pracowników (28 etatów) w tym 3 pracowników zatrudnionych przy realizacji projektu „Restart – Program Aktywności Lokalnej”, który jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

W 2022 r. wykonywane były zadania także na podstawie umów cywilno-prawnych, m.in.:

• w zakresie obsługi PCPR:

- usługa prawna w ramach umowy współpracy z Kancelarią Adwokacką,
- utrzymanie i obsługa strony internetowej PCPR w Gliwicach oraz bieżące świadczenie wsparcia informatycznego i technicznego do sprzętu komputerowego i elektronicznego,
- sprzątnięcie pomieszczeń Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej,
- pełnienie zadań opiekuna w mieszkaniu chronionym,
- prowadzenie spraw z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy,
- wykonanie prac konserwatorskich w pomieszczeniach PCPR,

• w zakresie pieczy zastępczej:

- pełnienie funkcji zawodowych rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka (10 osób),
- pełnienia funkcji rodziny pomocowej (2 osoby),
- osoba do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych (6 osób),
- przeprowadzenie czynności kontrolnych nad rodzinami zastępczymi (2 osoby),
- koordynator rodzinnej pieczy zastępczej,

• w zakresie realizowanego projektu „Restart – Program Aktywności Lokalnej”:

- przygotowanie i przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówień publicznych w trybie odpowiedniego przetargu oraz w trybie zasady konkurencyjności (1 osoba),
- animator lokalny w ramach programu aktywności lokalnej (2 osoby),
- trener na zajęciach sportowych w ramach programu aktywności lokalnej (2 osoby),
- świadczenie usługi warsztatu makramy (1 osoba),
- świadczenie usługi prowadzenia indywidualnych warsztatów – konsultacji dietetycznych w zakresie zdrowego odżywiania (1 osoba),
- realizacja warsztatów językowych indywidualnych z języka niemieckiego (1 osoba)

- **W ramach realizowanego programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej** było zatrudnionych 25 osób pełniących funkcję asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej na podstawie umów cywilno-prawnych. Ogółem przeznaczono na wynagrodzenia asystentów 467 480,00 zł.

Udział pracowników PCPR w Gliwicach w szkoleniach i konferencjach.

W 2022 r. pracownicy uczestniczyli łącznie w **37** różnych formach podnoszenia wiedzy fachowej (seminariach, konferencjach, szkoleniach, spotkaniach). W większości formy te były nieodpłatne. Dotyczyły między innymi takich tematów jak:

- Wsparcie pieczy zastępczej w województwie śląskim – forum pieczy zastępczej,
- Dialog dla zdrowia. Polityka zdrowotna samorządów województwa śląskiego wobec seniorów,
- Nastolatek w kryzysie,
- udostępnianie informacji publicznej w praktyce,
- Zarządzanie zasobami ludzkimi w jednostkach systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- Trener treningu umiejętności społecznych,
- Wsparcie integracji cudzoziemców w województwie śląskim,
- Deinstytucjonalizacja usług społecznych – dobre praktyki,
- Oswoić emocje, W stronę rodziny – wsparcie usług adopcyjnych,
- Wsparcie obywateli Ukrainy uciekających przed wojną ,
- Obsługa klienta ukraińskiego. Różnice kulturowe a ich wpływ na komunikację z urzędnikiem. Przyzwyczajenia Ukraińców w komunikacji z urzędami.
- Procedura odbierania dziecka z rodziny biologicznej – aspekty prawne,
- Skuteczna komunikacja w sytuacjach trudnych w pracy z rodziną – rozwiązywanie konfliktów, techniki negocjacyjne.

2. Plan finansowy wydatków budżetowych.

Plan finansowy wydatków budżetowych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach na koniec roku 2021 wynosił **10 499 848,00 zł**.

Wydatki te zrealizowano w 91,47%. Największy udział w wydatkach budżetowych PCPR – miały wydatki na porozumienia z tytułu umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów. Wydatki te wynosiły 2 758 897,78 zł, jednak biorąc pod uwagę dochody uzyskane tytułem współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w wysokości 1 047 826,03 zł, możemy uznać, że łączny koszt utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wyniósł jedynie 1 711 071,75 zł.

Tabela nr 17: Wysokość wydatków budżetowych PCPR w 2022 r. w porównaniu z rokiem 2021 r.

Rodzaj wydatku	Wykonanie wydatków w 2021 r.	Plan na dzień 31.12.2022 r.	Wykonanie wydatków w 2022 r.	% wykonania planu
Zadania statutowe PCPR	1 369 866,90 zł	1 538 463,00 zł	1 425 420,47 zł	92,65 %
Placówki opiekuńczo wychowawcze	1 984 972,97 zł	2 914 288,00 zł	2 758 897,78 zł	94,67 %
Rodziny zastępcze	3 895 525,47 zł	4 465 911,00 zł	3 892 094,77 zł	87,15 %
Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej	1 18 824,39 zł	184 054,00 zł	1 69 503,32 zł	92,09 %
Projekt „Restart”- Program Aktywności Lokalnej	519 508,42 zł	977 475,00 zł	945 715,30 zł	96,75 %
Projekt „Wsparcie na starcie”	11 663,72 zł	0,00 zł	0,00 zł	-
Program „500+”	886 523,16 zł	349 436,00 zł	345 599,31 zł	98,90 %
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	64 033,80 zł	68 931,00 zł	67 288,19 zł	97,62 %
Ogółem:	8 850 918,83 zł	10 499 848,00 zł	9 604 519,14 zł	91,47 %

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

Środki na działalność PCPR pochodzą w większości z budżetu Powiatu Gliwickiego. W 2022 roku PCPR uzyskało także zewnętrzne środki finansowe na dofinansowanie zadań realizowanych przez PCPR w wysokości 349 436,00 zł. Środki te stanowiła dotacja z budżetu państwa na realizację programu 500+.

W 2022 roku kontynuowano również realizację dwuletniego projektu „RESTART – Program Aktywności Lokalnej”.

Zauważalny wzrost wydatków w porównaniu do roku ubiegłego spowodowany jest głównie wydatkami w ramach realizacji projektu „Restart”, są to jednak środki pozyskane na ten cel z Unii Europejskiej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach uzyskało w 2022 r. **dochody w łącznej wysokości 2 582 643,86 zł**. Dla porównania w 2021 r. dochody te wynosiły 2 194 890,41 zł, czyli aż o prawie 400 tys. zł mniej.

Głównym źródłem dochodów PCPR w 2022 roku były dochody z tytułu zwrotu przez gminy Powiatu Gliwickiego części wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zgodnie z art. 191 pkt 9 i 10 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, które stanowiły 68,46% wszystkich dochodów jednostki.

Znaczącą pozycję w dochodach PCPR zajmują także dochody z tytułu ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dzieci spoza naszego powiatu umieszczonych w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka w Powiecie Gliwickim.

Wysokość i strukturę dochodów uzyskanych w 2022 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 18: Wysokość dochodów PCPR w 2022 r.

Rodzaj dochodów	Kwota dochodów 2022 r.	Kwota dochodów 2021 r.
Placówki opiekuńczo-wychowawcze – odsetki od porozumień	178,14 zł	59,83 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze – zwroty z gmin	1 047 826,03 zł	722 403,78 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze – wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	1 212,50 zł	477,35 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze – wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	203,02 zł	45,64 zł
Rodziny zastępcze – wpływy od rodziców z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	17 279,17 zł	7 439,23 zł
Rodziny zastępcze – pozostałe odsetki	310,89 zł	749,65 zł
Rodziny zastępcze – zwroty z gmin	720 195,14 zł	679 840,45 zł
Rodziny zastępcze – wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	4 544,36 zł	3 547,99 zł
Rodziny zastępcze – wpływy z zawartych porozumień z innymi powiatami	605 726,88 zł	682 851,32 zł
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie – odsetki na rachunkach bankowych	26 165,35 zł	97,27 zł
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie – wpływy z tytułu odszkodowań	600,00 zł	0,00 zł
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie – wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0,00 zł	2 403,00 zł
Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej – odsetki od odpłatności za mieszkanie chronione	0,23 zł	0,00 zł
Zespół Poradnictwa Specjalistycznego i Interwencji Kryzysowej – wpływy z odpłatności za mieszkanie chronione	4 284,29 zł	0,00 zł
Pozostała działalność – koszty obsługi z programów pozabudżetowych	147 406,36 zł	94 965,25 zł
RESTART – odsetki na rachunku bankowym	6 711,50 zł	9,65 zł
Razem dochody:	2 582 643,86 zł	2 194 890,41 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

PCPR w 2022 roku uzyskało dochody w wysokości 720 195,14 zł z tytułu współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Dla porównania w 2021 roku uzyskano jedynie 679 840,45 zł. Uzyskane dochody przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 19: Dochody uzyskane przez PCPR w 2022 r. z tytułu współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Gmina	Liczba dzieci	Kwota uzyskanych dochodów
Knurów	79 dzieci	334 743,36 zł
Pyskowice	26 dzieci	129 061,98 zł
Toszek	14 dzieci	66 228,00 zł
Sośnicowice	4 dzieci	23 434,72 zł
Rudziniec	10 dzieci	38 455,81 zł
Wielowieś	9 dzieci	66 320,46 zł
Pilchowice	15 dzieci	58 947,81 zł
Gierattowice	1 dziecko	3 003,00 zł
łącznie	158 dzieci	720 195,14 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

Tabela nr 20: Dochody uzyskane przez PCPR w 2022 r. z tytułu współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Gmina	Liczba dzieci	Kwota uzyskanych dochodów
Knurów	13 dzieci	248 563,91 zł
Pyskowice	20 dzieci	491 546,00 zł
Rudziniec	7 dzieci	172 919,52 zł
Wielowieś	3 dzieci	80 458,60 zł
Toszek	1 dziecko	18 626,13 zł
Pilchowice	5 dzieci	35 670,13 zł
Gierattowice	1 dziecko	41,74 zł
łącznie	50 dzieci	1 047 826,03 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

W 2022 roku PCPR uzyskało dochody w wysokości 1 047 826,03 zł z tytułu współfinansowania przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Uzyskane dochody przedstawia powyższa tabela. W tym 67 425,91 zł stanowią dochody dotyczące dzieci umieszczonych w Rodzinnym Domu Dziecka w Paczynie.

Tabela nr 21: Dochody uzyskane od innych powiatów z tytułu zawartych porozumień na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu gliwickiego

Miasto/Powiat pochodzenia dziecka	Dochody uzyskane w 2022 r.	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba rodzin zastępczych
Powiat Świdnicki	100 952,01 zł	5	2
Miasto Bytom	42 534,00 zł	3	2
Miasto Gliwice	188 997,61 zł	19	13
Miasto Rybnik	9 225,00 zł	1	1
Gmina Sosnowiec miasto na prawach powiatu	16 986,00 zł	1	1
Powiat Jędrzejowski	13 978,00 zł	1	1
Powiat Puławski	1 131,00 zł	1	1
Powiat Mikołowski	18 450,00 zł	2	1
Powiat Limanowski	13 978,00 zł	1	1

Miasto Zabrze	63 804,23 zł	6	5
Powiat Bytowski	16 035,47 zł	1	1
Powiat Grójecki	16 035,47 zł	1	1
Powiat Tarnogórski	13 978,00 zł	1	1
Powiat Strzelecki	9 225,00 zł	1	1
Powiat Kłodzki	11 600,00 zł	1	1
Powiat Zgorzelecki	33 233,34 zł	1	1
Powiat Wodzisławski	6 085,00 zł	1	1
Powiat Rawski	7 646,71 zł	1	1
Powiat Jaworzno	4 597,47 zł	1	1
Miasto Gdynia	12 657,10	2	1
Powiat Mysłowice	4 597,47	1	1
Ogółem	605 726,88 zł	52	39

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

W 2022 roku PCPR uzyskało dochody z innych powiatów w wysokości 605 726,88 zł z tytułu zawartych porozumień na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w powiecie gliwickim, co przedstawiono w powyższej tabeli.

- **Finansowanie pieczy zastępczej.**

Wydatki Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach na świadczenia dla rodzin zastępczych i wynagrodzenia zawodowych rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka w roku 2022 przedstawiono w poniższej tabeli:

Zgodnie z Uchwałą nr XXXIII/253/2021 z dnia 25.11.2021r. Rady Powiatu Gliwickiego podniesiono wysokość wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka od stycznia 2022 roku o 200,00 zł brutto. Jednocześnie w październiku 2022r. uchwałą nr XLIII/347/2022 z dnia 27.10.2022r. Rady Powiatu ponownie zwiększono wynagrodzenia zawodowych rodzin i prowadzących rodzinne domy dziecka o 700.00 zł brutto. Wzrost wynagrodzeń został podyktowany rosnącymi w dużym tempie kosztami utrzymania.

Tabela nr 22: Koszty rodzinnej pieczy zastępczej w 2022 r.

Rodzaj wydatku	Liczba osób pobierających świadczenia	Liczba osób (rodzin) pobierających wynagrodzenie w 2022 r.	Wydatki w 2022 r.
Wypłata wynagrodzeń w ramach umów zleceń dla zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka wraz z pochodnymi	-	13	445 115,60 zł
Realizacja umów zleceń dla zatrudnionych osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w zawodowych rodzinach zastępczych	-	6	87 176,79 zł
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz dodatki na zwiększenie kosztów utrzymania dzieci niepełnosprawnych w pieczy zastępczej	215	126	1 806 043,65 zł
Świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	2	2	11 026,97 zł
Pomoc na kontynuowanie nauki usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych	27	-	131 246,40 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	-	6	81 983,60 zł
Świadczenie fakultatywne na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego	-	1	3 000,00 zł

Środki finansowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem	-	5	19 582,99 zł
Pomoc na usamodzielnienie dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych	1	-	54 498,00 zł
Dofinansowanie fakultatywne do wypoczynku poza miejscem zamieszkania	1	1	16 900,00 zł
Pomoc na zagospodarowanie dla usamodzielniających się wychowanków rodzin zastępczych	1	-	14 169,00 zł
Razem wydatki:		160	2 670 743,00 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach za 2022 r.

Wydatki Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach związane z usamodzielnianiem się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych w roku 2022 przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela nr 23: Koszty usamodzielniania wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2022 r.

Rodzaj wydatku	Liczba wychowanków pobierających świadczenie w 2022 r.	Wydatki w 2022 r.
Pomoc na kontynuowanie nauki usamodzielniających się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	12	63 935,44 zł
Pomoc na usamodzielnienie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	5	25 189,00 zł
Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej i pieniężnej wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	3	5 931,97 zł
Razem wydatki:		95 056,41 zł

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach i WZS z 2022 r.

ZESPÓŁ DS. PROJEKTÓW CELOWYCH

Do głównych zadań Zespołu ds. projektów celowych należy:

1. Pozyskiwanie środków finansowych na realizację projektów z Europejskiego Funduszu Społecznego, funduszy rządowych i samorządowych oraz innych źródeł pozabudżetowych, a także przygotowanie dokumentacji konkursowej.
2. Realizacja projektów w obszarze pomocy społecznej i pieczy zastępczej.
3. Tworzenie i współtworzenie projektów i programów w zakresie pomocy społecznej oraz integracji społecznej i zawodowej osób należących do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją.

W 2022 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach realizowało projekt „**Restart**” – **Program Aktywności Lokalnej**, współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa IX Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.5 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – konkurs.

Umowa o dofinansowanie projektu „Restart – Program Aktywności Lokalnej” nr UDA-RPSL.09.01.05-24-06CA/19-00 została zawarta w dniu 18 stycznia 2021 roku na okres od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2022 roku.

Głównym celem projektu było podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców z terenu powiatu gliwickiego, tj. 72 uczestników, w tym 47 wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz 25 osób z niepełnosprawnościami, poprzez realizację w formie Programu Aktywności Lokalnej działań związanych z aktywną integracją, działaniami środowiskowymi oraz pracą socjalną i reintegracją w terminie od dnia 01.01.2021 r. do dnia 31.12.2022 r.

W ramach projektu w 2022 roku przeprowadzono rekrutację uczestników, w trakcie której przyjęto 13 uczestników, co dało łącznie 78 uczestników w skali całego projektu. Projekt zakładał wsparcie uczestników poprzez działania z zakresu działań doradczych, szkoleniowych, trenerskich, warsztatowych, edukacyjnych, środowiskowych, zdrowotnych, itp. Działania projektowe oparte były na grupowej ścieżce reintegracji, a poszczególne grupy tworzyły Programy Aktywności Lokalnej: PAL1 Knurów i PAL2 Pyskowice.

Ogólna wartość projektu: 1 556 382,44 PLN

Dofinansowanie z EFS: 1 322 925,07 PLN

Wkład własny Powiatu: 233 457,37 PLN

1. Grupy docelowe projektu.

- Osoby z niepełnosprawnością.
- Wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

2. Realizowane działania.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono rekrutację uczestników do projektu. Rekrutację przeprowadzał powołany do tego celu zespół rekrutacyjny. W ramach Programów Aktywności Lokalnej Knurów i Pyskowice, których celem były działania zmierzające do integracji oraz aktywizacji społeczno-zawodowej uczestników poprzez realizację form wsparcia, w oparciu o zidentyfikowane i zindywidualizowane potrzeby uczestników oraz analizę predyspozycji przeprowadzonej w procesie rekrutacji, zrealizowano m.in. następujące formy wsparcia:

- 1) indywidualne rozmowy z trenerem edukacyjno-społecznym,
- 2) indywidualne spotkania z konsultantami,
- 3) wycieczka integracyjna do Energylandii,
- 4) zajęcia z animatorem m.in. plastyczne, kulinarne, świąteczne, itp.,
- 5) warsztaty językowe, budżetowe, tworzenia makram, biżuterii, savoir vivre, strzeleckie, dietetyczne, krawieckie, hipoterapii,
- 6) zajęcia sportowe,
- 7) wyjście do kina, do teatru, na basen,
- 8) trening umiejętności społecznych i aktywnego poruszania się po rynku pracy,
- 9) trening budowania relacji w rodzinie – dwie edycje,
- 10) inicjatywy oddolne:
 - gra terenowa w Rudnie,
 - piknik z sadzeniem roślin w Bojszowie
 - piknik rodzinny „Witamy jesień” w Kuźni Nieborowskiej,
 - rodzinne spotkanie ze Świętym Mikołajem w Sośnicowicach,
 - „Wspólne biesiadowanie” impreza w Toszku,
 - wyjazd na jarmark bożonarodzeniowy we Wrocławiu
- 11) realizację kursów: ECDL BASE, ECDL ADVANCE, obsługi wózków widłowych oraz podstaw księgowości.

Uczestnicy brali czynnie udział w działaniach projektowych. Zarówno osoby z niepełnosprawnością, jak i wychowankowie pieczy zastępczej uczestniczyli w działaniach szkoleniowych, rozwijających umiejętności interpersonalne oraz kompetencje. Spotkania z trenerem edukacyjno-społecznym, z opiekunami, animatorami miały na celu wybór ścieżki edukacyjnej oraz ścieżki zawodowej każdego z uczestników, ale także szeroko rozumianą integrację. Warsztaty kulinarne, budżetowe, krawieckie, itp. pozwoliły na doskonalenie różnych umiejętności potrzebnych w samodzielnym życiu. Uczestnicy projektu otrzymali wsparcie w zakresie merytorycznym, ale także wsparcie od siebie nawzajem, co jest ideą Programów Aktywności Lokalnej.

3. Wskaźniki projektu.

Projekt zakładał realizację wskaźników rezultatu, tj.:

- a) liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – wskaźnik ten zaplanowano na 72 osoby, a w ciągu roku 2022 zrekrutowano 13 osób, czyli łącznie w całym projekcie 78 osób,
- b) liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – wskaźnik ten zaplanowano na 25 osób, a w ciągu roku 2022 zrekrutowano 3 osoby z niepełnosprawnościami, czyli łącznie w całym projekcie 37 osób,
- c) liczba środowisk objętych programem aktywności lokalnej – wskaźnik ten zaplanowano na 8 środowisk, a w ciągu roku 2022 zrealizowano 6 inicjatyw, czyli łącznie w całym projekcie 11.

d) liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – wskaźnik ten zaplanowano na 8 osób, w roku 2022 14 osób nabyło kompetencje lub uzyskało kwalifikacje.

4. Sprawozdanie finansowe.

Wykonanie dotacji za 2022 r. wyniosło **845 715,85** zł. Środki te zostały wydatkowane na działania opisane w punkcie 2 oraz obsługę administracyjną.

Ponadto w ramach wkładu własnego uczestnikom zostały wypłacone świadczenia przysługujące rodzinom zastępczym, jak również dofinansowania ze środków PEFRON do turnusów rehabilitacyjnych, itp. Wypłacone świadczenia i dofinansowania szczegółowo przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 24: Wydatki Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach na świadczenia dla osób uczestniczących w projekcie – wkład własny w projekcie

Rodzaj wydatku	Wkład własny
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	99 999,45zł.
Środki wypłacone w ramach PFRON	14 016,92zł.
OGÓŁEM:	114 016,37zł.

Źródło: Dane PCPR w Gliwicach z 2022 r.

W 2022 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach przy wsparciu zasobów projektu „RESTART”- Program Aktywności Lokalnej realizowało następujące inicjatywy:

- Piknik z sadzeniem roślin w Bojszowie - celem zachęcenia do zamieszkania w lipcu 2022 r. w mieszkaniu w Bojszowie zorganizowano inicjatywę, obejmującą sadzenie roślin na terenie wokół mieszkania chronionego, piknik sąsiedzki oraz dzień otwarty.
- Piknik rodzinny „Witamy jesień” w Kuźni Nieborowskiej – w październiku 2022 r. zorganizowano piknik dla rodzin zastępczych, osób z niepełnosprawnością, uczestników projektu „RESTART”- Program Aktywności Lokalnej, mieszkańców DPS „Zameczek” oraz dla okolicznych mieszkańców. Podczas pikniku zapewniono: poczęstunek, oprawę muzyczną, animacje, atrakcje w postaci fotobudki, pokazu Straży Pożarnej oraz motorów, warsztatów bębniarskich, a także malowania buziek, warsztatów plastycznych oraz dmuchańca dla dzieci. W organizację włączyli się pracownicy PCPR oraz DPS „Zameczek” w Kuźni Nieborowskiej. W pikniku wzięło udział ok. 400 osób.
- Rodzinne spotkanie ze Świętym Mikołajem w Sośnicowicach – w grudniu 2022 r. zorganizowano spotkanie z mikołajowe z wydawaniem paczek dla rodzin zastępczych oraz dla mieszkańców DPS „Ostoja” w Sośnicowicach. Zapewniono animacje mikołajkowe dla dzieci i dorosłych, upominki, poczęstunek w postaci ciepłych napojów oraz kiełbaski z grilla. W organizację włączyli się pracownicy PCPR oraz DPS „Ostoja”. W inicjatywie wzięło udział ok. 150 osób.

WYKAZ POTRZEB
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE w GLIWICACH
między innymi w zakresie pomocy społecznej (na podstawie art. 112 ust. 12 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) oraz systemu pieczy zastępczej (na podstawie art. 182 ust. 5 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)

1. Polepszenie warunków lokalowych PCPR w Gliwicach:
 - brak miejsca do rozmów indywidualnych o charakterze intymnym,
 - brak dostosowanego pomieszczenia umożliwiającego spotkania rodziców z dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych.
 - utworzenie z pozyskanych środków, np. środków unijnych, budynku przystosowanego do prowadzenia działalności o charakterze Ośrodka Interwencji Kryzysowej lub Centrum Wsparcia. Ośrodek ten miałby zarówno część dzienną, wraz z aneksem kuchennym, jak i salę szkoleniową, sale spotkań indywidualnych oraz zaplecze noclegowe. Mógłby on spełniać różne potrzeby związane z działaniami Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
 - udostępnienie i adaptacja, np. w ramach projektu unijnego, pomieszczeń przeznaczonych na realizację Programów Aktywności Lokalnej w Knurowie i w Pyskowicach, które w latach 2021-2022 były realizowane w wynajmowanych pomieszczeniach. Własne pomieszczenia, dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, z przestrzenią dzienną z aneksem kuchennym, przestrzenią szkoleniową oraz biurową, pozwoliłyby bardziej optymalnie realizować potrzeby społeczności lokalnej.
2. Dążenie do utworzenia ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i osób niepełnosprawnych intelektualnie w północnej części Powiatu Gliwickiego tj. Gmina Toszek, Gmina Wielowieś, Gmina Rudziniec i Gmina Pyskowice. Rozeznanie wykonane w 2022 r. (Gmina Pyskowice: 12 osób, Gmina Rudziniec: 1 osoba, Gmina Wielowieś: 2 osoby).
3. Dążenie do utworzenia ośrodka wsparcia typu D dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi.
4. Zwiększenie liczby miejsc w Warsztatach Terapii Zajęciowej. Rozeznanie wykonane w 2022 r. – 15 osób chętnych (Gmina Pyskowice: 7 osób, Gmina Sośnicowice: 4 osoby, Gmina Wielowieś: 3 osoby, Gmina Pilchowice: 1 osoba).
5. Utworzenie miejsc całodobowej opieki wytchnieniowej, np. w DPS-ach na terenie powiatu.
6. Dążenie do zwiększenia dostępu do bezpłatnej rehabilitacji osobom z niepełnosprawnością – realizacja zadania w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
7. Podejmowanie działań w celu umożliwienia osobom z niepełnosprawnością szerokiego dostępu do otwartego rynku pracy poprzez rozwój wspomaganego zatrudnienia (np. poprzez osobistego asystenta zawodowego), ale także rozwój mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi pozwalający na ich pozostanie w środowisku.
8. Z uwagi na zmiany w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zasadne jest promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskiwania nowych kandydatów na rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w szerokim zasięgu, nie ograniczającym się wyłącznie do mieszkańców terenu Powiatu Gliwickiego.
9. Przeprowadzenie kompleksowego cyklu szkoleń dla opiekunów zastępczych podnoszących ich kompetencje i skuteczność wychowawczą wraz z diagnostyką wychowanków pieczy zastępczej.

Barbara Terlecka - Kubicius

Dyrektor PCPR w Gliwicach